Qimmetlik Miras __ Shiwétsiyidiki gézitler (1)

1 – Bölüm

(1 – Qisim)

Izahat:

Eziz wetendashlar,

Biz üchün tolimu qimmetlik bolghan medeniy miraslar ichide, Shwétsiye Muziy hem kütüpxanilirida saqliniwatqan Uyghurlargha ait türlük asare – etiqiler we yazma boyumlar alahide diqqetke erziydu.

Bu sehipide „Qimmetlik Miras __ Shiwétsiyidiki gézitler“ namida diqqitinglargha sunuliwatqini, Shwétsiyide saqliniwatqan 30 – yillargha mensup gézitler bolup, bu gézitlerni hazir weten ichidin tépish mümkin emes. Bu Gézitler Shiwétsiyining Lund Univérsitéti kütüpxanisi we Stockholim Univérsitéti kütüpxanisida bügün´ge qeder saqlanmaqta.

Shiwétsiyide Jem´iy besh toplam qilip saqlan´ghan bu gézitler 1933 – yilidin 1938 – yillirighiche qeshqerde neshir qilin´ghan „Sherqiy Türkistan Hayati“, „Erkin Türkistan“, Yéngi Hayat“, „Yéngi Hayat hürriyiti“, „Qeshqer Shinjyang Géziti“ … qatarliq gézitlerdin ibaret bolup, bu Gézit namliri shu dewirning siyasiy we tarixiy özgirishlirige egiship her xil namlarda atalghan. Bu gézitler eyni chaghda Shiwétsiye Missiyonérlirining Qeshqerdiki basmixanisida bésilghan.

Röshenki, yuqirida ismi tilgha élin´ghan gézitler Wetinimiz Sherqiy Türkistanning, bolupmu Sherqiy Türkistanning jenubiy rayunlirining 1930 – yillardiki siyasiy, ijtimaiy, tarixiy we medeniy weziyetlirini chüshinishte birinchi qol matériyal hésaplinidu. Uyghur tilining 1930 – yillardiki tereqqiyat ehwali, Uyghur neshriyatchiliqi, jümlidin gézitchilik ishliri we shu dewir kishilirining Medeniy hayatini bilishte, eng muhim menbelerdin biri bolalaydu.

Qeshqerde neshir qilin´ghan yuqarqi gézitlerning asasliq bash muherrirlikini shu dewirning tonulghan ziyalisi we wetenperwer inqilapchi, Isyankar shairimiz Qutluq Haji Shewqi öz üstige alghan bolup, Shewqi eserliridin melumati bolghan kishiler, uning töwendiki meshhur shéirini héch unutmaydu:

Bir qélich berse Xuda, kes dep uninggha buyrisam,
Üzse elning boynidin xarliq kishen – zenjirini!
Ger xarapken el – weten, kallamni kessun u qélich,
Körmisun shewqi közi qulluqta el teqdirini!

Tetqiqatchilirimizning bu matériyalni qimmetlik arxip süpitide saqliwélishini we kéreklik tetqiqat ishlirida paydilinishini tewsiye qilimiz.

Wetinim torida élan qilinghan herqandaq Shekildiki matériyallar wetendashlirimizning cheklimisiz paydilinishi üchün ochuq. Xalighanche chüshiriwélip saqliwalsingiz we tor betliride élan qilsingiz bolidu.

Wetinim Tori Idare Hey´iti

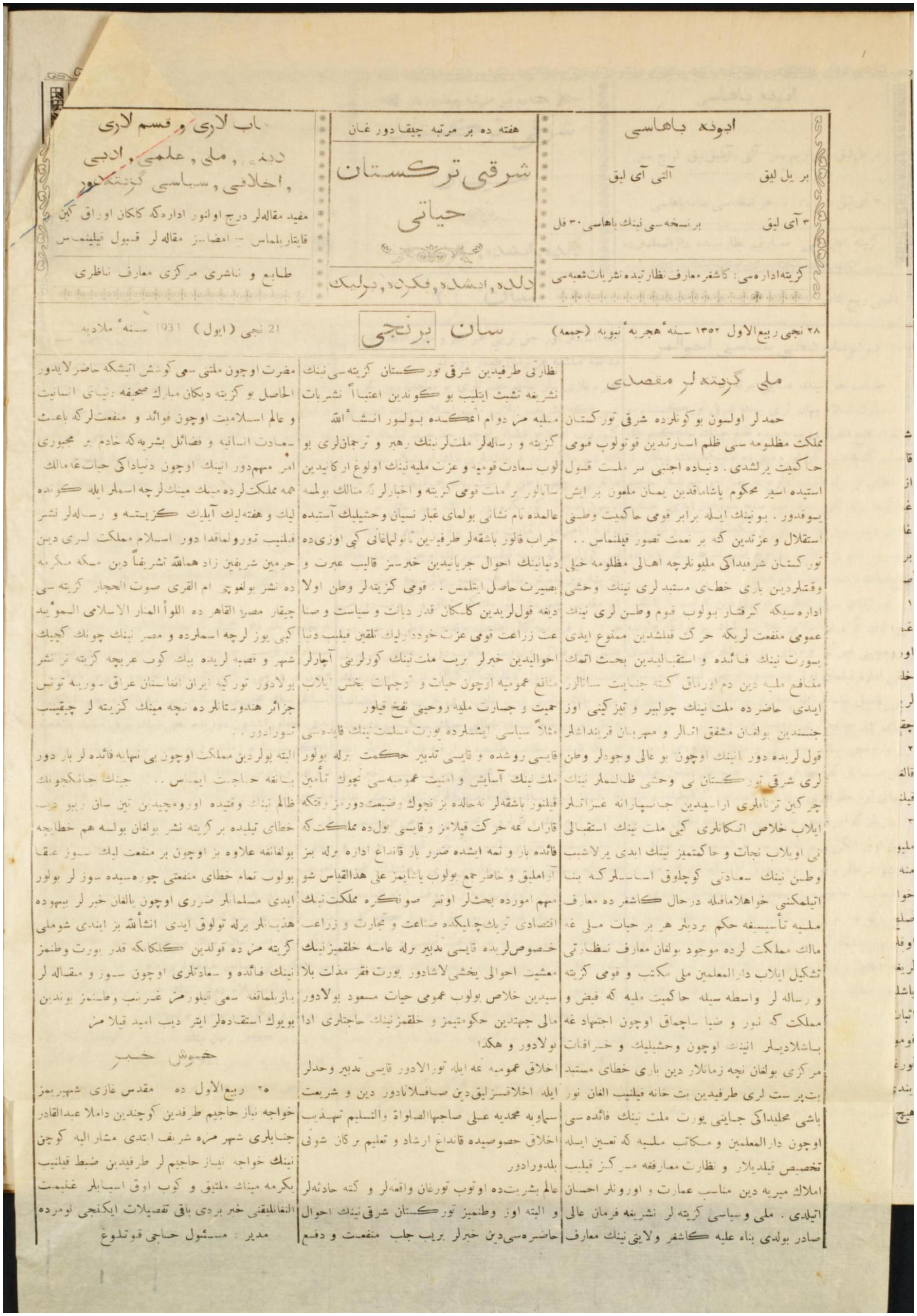

ادونه باهاسی

بر يل ليق — آلتی آی ليق

٣ آی ليق — بر نسخه‌سی نینك باهاسی ٣٠ فل

گزیته‌اداره‌سی: کاشغر معارف نظارتیده نشریات شعبه‌سی

هفته ده بر مرتبه چیقادور غان

شرقی ترکستان حیاتی

دلده، اشده، فکرده، برلیك

باب لاری و قسم لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته‌دور

مفید مقاله‌لر درج اولنور اداره‌گه کالگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

طابع و ناشری مرکزی معارف ناظری

٢٨ نجی ربیع الاول ١٣٥٢ سنهٔ هجریهٔ نبویه (جمعه) — سان [برنجی] — 21 نجی (ایول) 1933 سنهٔ ملادیه

ملی گزیته‌لر مقصدی

حمدلر اولسون بو کونلرده شرقی تورکستان
مملکت مظلومه‌سی ظلم اسارتدین قوتولوب قومی
حاکمیت یرلشدی. دنیاده اجنبی بر ملت قول
استیده اسیر محکوم یاشاماقدین یمان ملعون بر ایش
یوقدور. بونینك ایله برابر قومی حاکمیت وطنی
استقلال و عزتدین کته بر نعمت تصور قیلنماس..
تورکستان شرقیداکی ملیونلرچه اهالی مظلومه خیلی
وقتلردین باری خطای مستبدلری نینك وحشی
اداره‌سیگه گرفتار بولوب قوم وطن لری نینك
عمومی منفعت لریگه حرکت قیلشدین ممنوع ایدی
یورت نینك فائده و استقبالیدین بحث اتمك
منافع ملیه دین دم اورماق کته جنایت سانالور
ایدی حاضرده ملت نینك چولبیر و تیزکینی اوز
جنسندین بولغان مشفق اتالر و مهربان قرینداشلر
قول لریده دور اینك اوچون بو عالی وجودلر وطن
لری شرقی تورکستان نی وحشی ظالملر نینك
چرکین ترناقلری ارا سیدین جانسپارانه غزاتلر
ایلاب خلاص اتکانلری کبی ملت نینك استقبالی
نی اویلاب نجات و حاکمتمیز نینك ابدی یرلاشیب
وطن نینك سعادتی کوچلوق اساسلرگه بنا
اتیلمکنی خواهلاماقله درحال کاشغرده معارف
ملیه تأسیسیغه حکم بردیلر هر بر حیات ملی غه
مالك مملکت لرده موجود بولغان معارف نظارتی
تشکیل ایلاب دارالمعلمین ملی مکتب و قومی گزیته
و رساله‌لر واسطه‌سیله حاکمیت ملیه‌گه فیض و
مملکت‌گه نور و ضیا ساچماق اوچون اجتهادغه
باشلادیلر اینك اوچون وحشیلیك و خرافات
مرکزی بولغان نچه زمانلار دین باری خطای مستبد
بت‌پرستلری طرفیدین بت‌خانه قیلنیب الغان نور
باشی محلیداکی جاینی یورت ملت نینك فائده‌سی
اوچون دارالمعلمین و مکاتب ملیه‌گه تعیین ایله
تخصیص قیلدیلار و نظارت معارفغه مرکز قیلیب
املاك میریه دین مناسب عمارت و اورونلر احسان
اتیلدی. ملی و سیاسی گزیته‌لر نشریغه فرمان عالی
صادر بولدی بناء علیه کاشغر ولایتی نینك معارف
نظارتی طرفیدین شرقی تورکستان گزیته‌سی نینك
نشریغه تشبث ایتلیب بو کوندین اعتباراً نشریات
ملیه‌مز دوام اتمکده بولور انشاءالله
گزیته و رساله‌لر ملت‌لر نینك رهبر و ترجمانلری بو
لوب سعادت قومیه و عزت ملیه نینك اولوغ ارکانیدین
سانالور بر ملت قومی گزیته و اخبارلرگه مالك بولمسه
عالمده نام نشانی بولمای غبار نسیان و وحشیلیك آستیده
خراب قالور باشقه‌لر طرفیدین تانولماغانی کبی اوزی‌ده
دنیانینك احوال جریانیدین خبرسز قالیب عبرت و
بصیرت حاصل ایتلمس. قومی گزیته‌لر وطن اولا
دیغه قول‌لریدین کلگان قدر دیانت و سیاست و صنا
عت زراعت قومی عزت خودداریلیك تلقین قیلیب دنیا
احوالیدین خبرلر بریب ملت نینك کوزلرینی آچارلر
منافع عمومیه اوچون حیات و توجهات بخش ایلاب
حمیت و جسارت ملیه روحینی نفخ قیلور
مثلاً سیاسی ایشلرده یورت ملت نینك فائده‌سی
قایسی روشده و قایسی تدبیر حکمت برله بولور
ملت نینك آسایش و امنیت عمومیه‌سی نچوك تأمین
قیلنور باشقه‌لر نه حالده بز نچوك وضعیت دورمز وقتکه
قاراب نه‌غه حرکت قیلامز و قایسی یول‌ده مملکت‌گه
فائده بار و نه ایشده ضرر بار قانداغ اداره برله بز
آراملیق و خاطرجمع بولوب یاشایمز علی هذاالقیاس شو
مهم امورده بحثلر اوتر صونکره مملکت نینك
اقتصادی تریکچیلیکده صناعت و تجارت و زراعت
خصوصلریده قایسی تدبیر برله عامه خلقمیز نینك
معشیت احوالی یخشیلاشادور یورت فقر مذلت بلا
سیدین خلاص بولوب عمومی حیات مسعود بولادور
مالی جهتدین حکومتیمز و خلقمیز نینك حاجتلری ادا
بولادور و هکذا
اخلاق عمومیه‌غه ایله تورالادور قایسی تدبیر وحدلر
ایله اخلاقسزلیق‌دین صاقلانادور دین و شریعت
سماویه محمدیه علی صاحبها الصلواة والتسلیم تهذیب
اخلاق حصوصیده قانداغ ارشاد و تعلیم برگان شونی
بلدورادور
عالم بشریت‌ده اوتوب تورغان واقعه‌لر و کته حادثه‌لر
و البته اوز وطنمیز تورکستان شرقی نینك احوال
حاضره‌سی‌دین خبرلر بریب جلب منفعت و دفع
مضرت اوچون ملتنی سعی کوشش اتیشکه حاضرلایدور
الحاصل بو گزیته دیگان مبارك صحیفه دنیای انسانیت
و عالم اسلامیت اوچون فوائد و منفعتلرگه باعث
سعادت انسانیه و فضائل بشریه‌گه خادم بر مجبوری
امر مهم‌دور اینك اوچون دنیاداکی حیاتغه مالك
همه مملکت‌لرده مینك مینك‌لرچه اسملر ایله کونده
لیك و هفته‌لیك آیلیك گزیته و رساله‌لر نشر
قیلنیب تورولماقدادور اسلام مملکت‌لری دین
حرمین شریفین زادهماالله تشریفاً دین مکه مکرمه
ده نشر بولغوچی ام القری صوت الحجاز گزیته‌سی
چیقار مصر القاهره ده اللوأ المنار الاسلامی المؤید
کبی یوزلرچه اسملرده و مصر نینك چونك کچیك
شهر و قصبه‌لریده بیك کوب عربچه گزیته‌لر نشر
بولادور تورکیه ایران افغانستان عراق سوریه تونس
جزائر هندوستانلرده نچه مینك گزیته‌لر چیقیب
تورادور..
البته بولردین مملکت اوچون بی‌نهایه فائده‌لر بار دور
بیانغه حاجت ایماس.. جینك جانکجونك
ظالم نینك وقتیده اوروم‌چیدین تین سان زیبو دیب
خطای تیلیده بر گزیته نشر بولغان بولسه هم خطایچه
بولغانیغه علاوه بز اوچون بر منفعت لیك سوز عنقا
بولوب تمام خطای منفعتی چوره‌سیده سوزلر بولور
ایدی مسلمانلر ضرری اوچون یالغان خبرلر بیهوده
هذیانلر برله تولوق ایدی انشاءالله بز ایندی شوملی
گزیته‌مزده قولدین کلگانیگه قدر یورت وطنمز
نینك فائده و سعادتلری اوچون سوز و مقاله‌لر
یازیلماقیغه سعی قیلورمز غریب وطنمز بوندین
بویوك استفاده‌لر ایتر دیب امید قیلامز

خوش خبر

٢٥ ربیع الاول ده مقدس غازی شهریمز
خواجه نیاز حاجیم طرفیدین کوچندین داملا عبدالقادر
جنابلری شهرمزه شریف ایتدی مشار الیه کوچن
نینك خواجه نیاز حاجیم‌لر طرفیدین ضبط قیلنیب
بکرمه مینك ملتیق و کوب اوق اسبابلر غنیمت
النغانلیقنی خبر بردی باقی تفصیلات ایکنجی نومرده

مدیر: مسئول حاجی قوتلوغ

ابونه باهاسی

بر یل لیق بش یریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

٣ آی لیق . . . . هر نسخه سی نینك باهاسی

گزیته اداره سی: معارف نظارتیده دار المعلمین ده

هفته ده بر مرتبه چیقادورغان

شرقی ترکستان حیاتی

دلده، ایشده، فکرده، برلیك

باب لاری و قسم لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته سیدور

مفید مقاله لر درج اولنور اداره گه کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله لر قبول قیلینماس

ناشری مرکزی معارف ناظری

٤نجی ربیع الثانی ١٣٥٢ سنه هجریه نبویه (پنجشنبه)

سان ٢

28نجی (ایول) 1933 سنه میلادیه

دوکونلر ده کی سیاسی احوالمز

جناب حق نینك عنایتی برله

مبارك اسلام بهادرلری نینك شرقی تورکستان ده شانلیك فتح ظفرلری سایه سیده ظالم جینك جانکجونك قاچیب کیتکاندین کین اورومچی ده لوتینکجانك دیکان بر از خطای لر برله قالیب اولوغ غازیمز خواجم نیاز حاجیم غه التجا برله کشی چیقاریب صلح سوراغان ایدی جناب غازی شهیر عالی مقام مذکور لوتینکجانك نینك وکیل لری برله سوزلاشیب حاضر ده اوچ قسم شرط برله اوتراده صلح معاهده سیغه امضا قیلینغان

١ تورکستان شرقی مملکتی قومول دین تارتیب تا کاشغر غچه لیك آزاد بر اسلامی مختاریت لیك بر اولکه بولوب اورومچینی مرکز تونومای اوز ایشلرینی اوز مسلمان خلقی اداره قیلماق اوتراده حدود اوچون تیان شان تاغ لرینی فاصل بیلمك ایله خطایلر تیانشان دین تاشقاری چقمای اوز حدودلری ایچیده تورماق

٢ اورومچی نینك حاضرکی توختاغان حدودی ایچینده قالغان مسلمانلر که خطایلر طرفدین هیچ ظلم قسقین چیلیك قیلنمای اوز حقوقلری برله آزاد یاشاماقغه کینکچلیك برمك

٣ غازیلر که اورومچی طرفدین بش مینك ملتیق بر یریم ملیون اوق ایکی یریم ملنون سر فل تضمینات بریلمك . .

منه شو شرطلر برله اورومچیداکی لوتینکجانك محترم غازی خواجه نیاز حاجیم دین صلح و امان حاصل قیلدی بو صلح برله اوز قولی دین تافشورغان بش مینك ملتیق و اوقلر دین باشقه کین کی کوچن اوروشیده مجاهدلر قول لریغه کوب یراغ اسبابلر توشکان ایدی لوتینکجانك باشلیق خطایلر بو صلح ده نه قدر وفا و توغریلیقلرینی اثبات قیلورلر تخی ینه بر تجربه قیلیب کورامز ضروریوق قومول دین تارتیب کاشغر غچه قلیچ لرینی یلان قیلیب تورغان اهل اسلام تخی قلیچ لرینی قین لریغه سالغانی یوق ایندی ینه ایکنچی اختیاراً قل لوق حقارتنی وجدانلری هیچ قبول قیلالماس ناحق لیك غدر خیانت که تحمل ایته الماسلر اوز حق لرینی هر ظلم و جور که قارشی مدافعه قیلشغه هر زمان طیار دور لر . . .

محترم غازی نیاز حاجم حضرتلری بو معاهده دین کین قرا شهرکه تشریف ایلاب ملت اسلامیه نینك احوالینی کوروب اصلاح قیلماق اوچون جد جهد قیلماقدا بوتون التی شهرداکی دین قرینداشلری نینك اوستیکه شفقت لیك قناتلرینی آچیب وطن و ملت نینك محافظت و صلاحی اوچون تدبیرلر کورمکده دور بز التی شهر خلقی بو مبارك اولوغ آتامزغه تا قیامت منتدار بولوب اایاغلری نینك تفرا قینی کوزلرمزکه سرمه قیلیب سورمك اوچون چونك کچیك یته یشاردین یتمیش یشارغچه حضور عالی سیغه یتیب باریب شو مقدس چهره نی کورمك که مشتاق و آرزومند دورمز هر امر و فرمانیغه کمال اطاعت برله دین وطن اوچون درد عشق برله فدائی بولماقیمز مطلوب دور ایککی یریم یل مدت مقدس قومول تاغلریده ترکستان شرقی اوزی نینك ایدی ملك خالصی دیب بیلیب بزنی خراب ویران قیلماقدا بولغان مغرور ظالم مستبد خطای جینك جانکجونك نینك قوتیکه قارشی حقانیت طلبیده بر ازغنه فدائی غازیلر ایله توره شیب کوب زحمت و محنت لر صرف ایتیب اخیراً بز تورکستان شرقی نینك مظلوم مسلمانلری نینك وحشی ظالم لر نینك اسیرلیك و قل لوق زنجیریدین خلاص بولوشیمزغه برنجی سبب بولغان بو مقدس تأریخی آدم هر حرمت و اطاعتکه مستحق شونچه وقتلردین باری دهشتلیك محاربه لر بك اغیر کونلر کوروب ینه بر آز وقت آرام الماسدین ملت اسلامیه نینك خدمتی اوچون قرا شهرلرکه کلیب وطن مملکت قایغوسی برله حرکت قیلیب تورغاندا بزلر بیخبر بیکار توراویرشیمز نه قدر بیغیرتلیك عجایب حمیت سزلیك دور

بز ایندی حاضردین تأخیرسز تیز مشوره برله یلدام حرکت قیلیب اول ذات عالی بویوك رهبرمز نینك خدمت و اعانت لریکه یتشیب بارماقیمز فرض.

سست لوق و بی پروالیق هیچ کیرکس ایندی شو وقت نی اوتکاریب فرصت نی فوت قیلیب اتسك معاذالله مملکت نینك باشیغه کوب فلاکت لر کلیشی ممکن کین کی پشیمان سود قیلماس عزیز قرینداشلر الله و رسول دین ملت بزدین حمیت و غیرت ایستر سوز لازم ایمس ایش لازم برادرلر مسلمانلرنی غاصب غدارلردین قوتقازماق اوچون جان لرینی فدا قیلیب خانمان آهل عیالیدین فرقت و جدالیقنی اختیار ایلاب همیشه بزنینك غم و قایغومز برله اجتهاد قیلغوچی بو ملت فدایسی نینك یاردمیکه وجدان ایکه سی بولغان هر مسلمان تیز یتشمك کرك

اولکی عصرلرده اسلام عالمی نینك ترقی سیغه نمه سبب بولدی

تأریخدین خبر دار کشیلر که معلومکه اسلام دولتی عصر سعادتده قایسی طریقه و قایسی ترتیب ده ترقی قیلیب بوتون یر یوزینی اسلام دینی غه ترغیب و تشویق ایلاب انسانلر نینك محبتی نی اسلام دینی غه قانداغ جلب ایتکان ایدی خلفاء راشدون دوریده تخی زیاده ترقی قیلنب باشقه لرکه نسبتاً او زمانده فرید عصر بولوب تانیلدی حتی شام عراق ایران و باشقه اولکه لر کوب کته شهرلر فتح قیلندی شونینك برله کوندین کون اسلام دولتی نینك شان شوکتی آرتیب دین نینك ترقی سی اوچون قیلغان حرکتلری سببلی اوز عصریداکی اجنبی دولتلر که زلزله سالیب تخویف و تهدید اتمك که موفق بولدیلر اولر دین کین بنی امیه دولتی دوریده کوب کته فتوحات و غلبت اسلام میسر بولوب غربیده بحر محیط دین تارتیب شرقیده چین اولکه سیکه قدر اسلام نینك سلطنتی استیغه کیردی صونکره بنی عباس خلیفه لری منصور هارون الرشید دوریده دنیاده اسلام دولتی نینك هیبت و عظمتی که برابر بر دولت و حکومت موجود بولمادی

ینه موندین کین زمان نینك مروری (کیچشی) برله سلاطین عثمانیه دوری باشلانیب عالمکه سطوت اسلامیه نی ایکنچی تانوتدی عزیز قرینداشلر بر از ملاحظه برله دقت قیلینك یوقاری یازیلغان اسلام عالمی نینك ترقی

ىيغه اسلام نينك دبدبه و عسعسه لريغه حاكميت اسلاميه
ىنك دواميغه نه سبب بولدى سبب بولسه معلوم : اول
ماداكى مسلمانلر انينك غيرتلرى و همت لرى عسكرلر
ىك شجاعت و جسارتلرى باشليقلريغه اطاعتلرى امير
نينك خلوص نيت برله ملت كه خدمت قيليب دين وطن
ى دشمن دين ساىلاب الله و رسول نينك امريكه
طاعت قيلش لرى قران كريم حكمى كه عمل قيليب عدالت
حقانيت برله ايش قيلشلرى سبب بولدى بناً عليه دنياغه
سلام دينى امثالسز روشده تارقالدى مسلمانلر نينك
صرى مدنيتى توزولدى بوتون جهان اسلام نينك
حقانيت و عظميكه قائل بولديلر : آخيرى بار

جينك جانكجونك نينك

مملكتيمزگه غدرى

رقى توركستانغه جينك جانكجونك ظلم عدولرى ناحق
ك شخصيت اساسيغه قورولغان وحشى ادارهسى جمله
يدين برى مملكتنى هر خيل ظالمانه حركت و حكملر
رله تالاب خلق نينك قوللريداكى بار نرسهنى يغيب اليب
نياده هيچ بر حكومت اهلى ده كورولمكان روشده بورات
ك بايلقنى چت مملكتلركه اوز شخصى اوچون اليب
كتماكىدور بو ظالم نچند يل ايلكارى مملكتدين چيقادور

غان فائدهليك مال لرنى اوزيكه مخصوص قيليب باشقه كشيلر
نى مونداغ مال نى اليب تجارت قيلشدين منع قيلغان ايدى
بو جملهدين تاقير كورفهسينى فائدهليك كوروب اوز شخصى
فائدهسيكه تجارت قيلماقنى خواهلاب باشقهلر طرفدين
النماقنى ممنوع قيلدى صونكره بش سرليك تاقيرغه يريم سر
مقداريده بها بريب مخصوص آدملر قويوب الدورغالى
تورغان ايدى صونكرهلرى موينه يفك يونك تجارتيكه قول
اوزاتماقيغه باشلادى بو ناحق شخصى طمعكارليقدين مال
الوچى صاتقوچى هر ايكى طرف ضرر تارتيب مملكت نينك
اقتصادى تريك چيلكى تخى مو مشكل لوكده قالغان ايدى
بو نفسى تويماس قانخور ظالم يورتومز نينك هر خيل باج
خراج لرينى خلق نينك احواليغه رحم قيلماى بر زياده
قيليب اليب مملكت نينك خوبيدين جمع قيلغان سرمايهكه
التون مارى موينه يفك اليب چت مملكتلركه مليون مليون
آلتونلوق اموال نى يبارماككده دوام ايتيب خلقيمز نينك
خونينى شوراب يورتنى حالسز درماسز قيليب صندوق
صندوق التونلرنى چت كه يبارمككده دوام ايتدى جينك
جانكجونك غه اوخشه ظالملر اول شرقى توركستان غه
كلكانده بر غالكزا بر ايسكى يوتقاندين باشقه بر نرسه اليب
چيقانى معلوم لوقدور زره انصاف قيليب شبو خلق نينك
يوراكيدين سوغاريب آلغان التونلر دين بر قسمى نى مملكت
نينك عمومى حاجتلريكه صرف آيتشكه قاتيغ كونكلى

مساعده قيلمادى انينك اوچون يورت كوندين كون خراب
بولوب فقيرليق بيچاره چيليك عام لاشماقدا بولدى حاضر
شرقى توركستان كوب تعمير و اصلاحاتغه محتاجدور ملت
اوچون جانلرينى فدا قيليب وحشى ظالملر دين مملكت نى
قوتقارغان ملى حكومت البته يورت ملت نينك حاجتلرينى
كوزده توتوب بربرآرده مملكت نينك هر بر توغريده اصلاح
و تنظيمكه اجتهاد قيلور خرابليق لرنى آباد و تعمير ايتر

٢ ربيع الثانيده خواجه نياز حاجيم طرفدين غازى
سيجانك حضورلريغه اوچ دانه وكيل لر كليب باعقه
توشورولدى

٣ ربيع الثانيده سيجانك حضرتلرى ينكحصار دين
حرمين شريفين دين قايتغان اتالرى حاجى احمد افندى
لرنى برله اليب شهركه تشريف ايتديلر

ينكى قاضيلر

جناب غازى سيلينك طرفيدين محترم سليم آخوند
حاجيم خلفتم مفتى حرمتلو عبدالغفور حاجيم قاضى رئيس
ملا ثابت داملام قاضى ليك كه تعين لانغان بوزات كرام
قاضى افنديلر دين كوز توتامزكه شريعت غراً نبويه حكم
لرينى حقانيت و عدالت برله اجراء قيلورلر عموم خلق نى
استثناسز برابر كوروب توغريليق و حق ليك مسلكيده
وظيفه شرعيه لرينى ادا قيلورلر

اعتذار

محترم اوقوغوچى لرمزغه عرض قيلامزكه گزيتهمز حاضرده ينكى دين تأسيس قيلنيب اسباب و سايل نقصانيدين بولغان كم چيليكمزنى عفو قيلورلر موندين
سونكرا انشاءالله وسيله و واسطهلرمزنى تكميل قيليب داخلى و خارجى خصوصاً عالم اسلام خبرلرينى يازيب ملتمزنينك حيات استقلاليغه خدمت قيلماق اميديده
دورمز (اداره) سر محرر قوتلوغ شوقى

ابونه باهاسی

بر یل‌لیق بش‌بریم سر آلتی آیلیق‌لیق اوچ سر

۳ آی‌لیق . . . . هر نسخه‌سی‌نینك باهاسی

گزیته‌اداره‌سی: معارف نظارتی دارالمعلمین نور باشیده

هفته‌ده بر مرتبه‌چیقادورغان

شرقی تورکستان حیاتی

دل‌ده, ایشده, فکرده, برلیك

باب‌لاری و قسم‌لاری
دینی, ملی, علمی, ادبی, احلاقی, سیاسی گزیته‌سیدور

مفید مقاله‌لر درج اولنور اداره‌که کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

کاشغر حکومت اسلامیه‌سی نینك ناشر افکاری

۱۱ نجی ربیع‌الثانی ۱۳۵۲ سنه هجریه نبویه (پنجشنبه)

سان ۳

[illegible] نجی (اوکست) 1933 سنه میلادیه

اداره و انتظام هم معارف

حاضر ده قومول دین باشلاب کاشغر غچه لیك شرقی تورکستان نینك اکثریتی نی تشکیل قیلغان مملکت وطن نینك حقیقی ایکه‌سی بولغان ملت بالالاری یینك قبض تصرفیغه اوتدی . آلتای ولایتی نی بزکه قرینداش بولغان قذاق مسلمانلاری ضبط قیلیب اوز ایشلرینی سرنجام قیلماقدا تیان‌شان نینك او بر طرفیده غازی اعظم خواجه حاجیم دین صلح سوراب اداره‌لریده قالغان مسلمانلر برله حقوق عدالت دائره سیده برابر یاشاماقنی وعده بریب امان حاصیل قیلیب تورغان لوتینکجانك برله ایلی ولایتی داکی جانك سیجانك بزکه باشقه مختاریت اداره بیرله تورماقدادور . .

بز حاضر شو کوب فداکارلیق و قانلی جهاد مقدس لرمز برله قولیمزغه قایتاریب الغان عزیز وطنمز نینك وحشی دشمنلر طرفیدین یمریلگان یرلارینی تعمیر مظلوم ملتمز نینك کوز یاشلرینی شفقت لیك قول لریمز برله ایرتیب تورماق زمانی کلدی اوروش حالتیداکی هر شهر و ولایتلرمزنینك بر بریمز نینك حالیدین خبرسز اوز احوال و شرائطی ایچنده حرکت قیلماق مجبوریتی‌غه الآن خاتمه چکلدی ایندی بر مزکرکه توفلاییب بر بریمز ایله حال لاشماق دردلشمك دشمنلردین کورگان ظلم حسرت داستانینی توکوب اسارت کیچه لری محبوسلوق علل زنجیرلری ایچیده کورگان جفا و الم لرمزنی بیان قیلشیب قرینداشلر بر بریمز نینك بوینیغه آسیلیب وحشی درنده لر نینك چرکین تیرناقلری ارا سیدین خلاص تاقغانلیقمزغه بر برمزنی تبریك ایلاب ینه ایکنجی بونداغ اسیرلیك و قل لوق توزاقیغه توشمس لیکمز اوچون ممکن چاره لر کورمکمز که وقت یتدی اینك اوچون بزکه اینك اول باشمزنی بر برکه قیلیب اداره و قانونلرمزنی انتظامغه سالیب منظم حکومت تشکیلاتی ملکی عسکری عالی محکمه لر ترتیب بریشمزغه ضرورت کتته .

دنیاده هیچ بر مملکت سیاسی نظام ملکی عسکری تشکلات ترتیبات سز تورالماسلیقی همه نینك معلومیدور بر مملکت نی ضبط اتمکدین زیاده اداره‌سی مشکل دیکان سوز بوتون عالمداکی سیاسون و حکما اجتماعیون طرفیدین تجربه و امتحان لر دین کین سوزلنکان بر حقیقتدور

بز ایندی اوز ایشیمز نی اوزیمز بجر کوچی بر عائله شکلیغه کردوك اوز یریمزکه اوزیمز ایکه بولدوق بونی بك یخشی توتوب محافظت قیلیب ممکن قدر وطنمز نینك صلاح و سعادتیکه یاقماقمز بر اولوغ وظیفه بولدی کردنمزکه مهم برقرض یوکلندی بونی اداقیلماق اوچون بوتون فکر حرکت ممکن قوت و موجودیتمز نی صرف اتیشمز کیرك مملکت نینك هر طرفیدین عالی فکر خیر خواه اولاد وطن نی توفلاب جدی کینکاش لر برله اداره لرمزنی اصلاح و ترتیب بریب منتظم حکومت تشکیلاتی نی وجودغه چیقاریشمز لازم و مؤکد بولدی صونکره مالیه مزنی اصلاح قیلیب اقتصادی توبن چیلیکمزنی یوق اتیب ملت و حکومت نینك احتیاجاتینی دفع اتمك ظالملر طرفیدین ایزیلگان خلقمز نینك تیریك چیلیك کون کوروش لیکی اچون علاج تدبیر قیلماق مهم وظیفه مزدور

بونینك ایله برابر مملکت ده مستبد وحشی ظالملر نینك مطلب و مقصدی که خادم بولغان جهالت و نادان لیقنی بتروب خلقیمزنی علم عرفان صنعت و سیاست فائده‌لری دین بهره‌مند قیلماق اوچون هر طرفده ملی و فنی مکتب‌لر کتته شهر ولایتلرده دارالمعلمین کتابخانه لر ملی سیاسی علمی گزیته ژورنال لر وجودغه چیقارش لازم اولده شخصیتچی و اوز نفعینی عام ملت نینك فائده‌سیدین ایلکاری توتقان آلچاق خائن لر دو یده دنیاده کونغه اوخشاش فائده و ثمره لری اشکار تورغان علم فن صنعت فضیلت لریله مملکت نی یارو تماق خلقیمز نینك عمومی سعادتلرینی کوزده توتوب ملت نی غفلت اویقوسیدین اویغاتماق اوچون کتته توسقلوق و مانع لیك بار ایدی چونکه بو ظالملر عمومی خلق نینك اوقوب بیلیب غفلت مذلتیدین باشلرینی یوقاری کوتریشلرینی اوز شخصی منفعت و زاتی عزت آبرولریکه خلاف کورادورغان ایدی اوتوغان بلکان بر ملت ناحق لیك ظلم غدرلریکه تحمل قیلمای دعوای حقوق و عدالت قیلیشلری بیلر ایدی بونینك اوچون جهانده من تورای باشقه همه‌سی یوقالسون بتون خراب بولسون دیب بر اوزی‌نینك شخصی منفعت و آبرولرینی کوزلب ملیونلرجه خلق نینك جهالیت برله ایزیلیب یوکلرینی کوتر کوچی ایشك‌غنه بولوب قالماقینی ایسترلر ایدی ایندی جناب حق نینك رحمت دریاسی تاشیب بو قانخور درنده‌لر نینك کونی فوتوب یوقالیب حقیقت و عدالت کونلری کلدی حقوق و انسانیت دوری باشلاندی شاعر شهیر نامق کمال بك مرحوم‌نینك

بر کون کله‌جك شمس حقیقت توغاجاق دور
شرق یوکسله‌جك شانلی بویوك شرق اولاجاق دور

دیکان حکیمانه شعری‌نینك معناسی ظاهر بولا باشلادی حمدلر و یوز شکرلر بولسون حاضرده ملتمزنینك اکثریتی بدخواه ظالملردین نجات تافدی ناحقلیق برله کردنیمزکه منیب الغان غدار انسانیت شرفیدین محروم توبن حریفلر نینك اشکنجه‌لری اوستومزدین آلندی ملت اولادی اوز تالرینی تافیب اولر نینك حمایه مشفقانه‌لریغه سیغندی . . دین ملت اوچون مال جانلرینی نثار قیلیب قوم ملتی نی بد خواه شخصیتچی ظالملر چانکالیدین قوتقازغان عالی رهبر و مرشدلریمز البته بو توتولوش نینك ابدی بولوب قالیشی اوچون سعی اجتهاد قیلادورلر ملی حاکمیت وطنی سعادتیمز نینك بناسینی علم عرفان تاشلری برله مظبوط و مستحکم قیلماقنی خواهلایدورلر بناء علیه جناب امیر لشکر تیمور غازی حضرتلری محترم معارف پرور والی یونوس حاجی سعیدی افندی جناب‌لری‌نینك مشفقانه فرمانلریله ملت بالالرینی نور معارفله تنویر و تربیه اتمك اوچون دارالمعلمین مکتبی آچیلدی ملی گزیته و مطبوعات نشریغه ارشاد عالیلری صادر بولدی کاشغرداکی همه عسکری ملکی اسلام عملدارلاری طرفیدین بو کارخیر ایشلارغه توجه و اعانت مبذول قیلیندی جناب غازی مقدس خواجه نیاز حاجیم حضرتلری طرفیدین کلگان مکتوب هدایت اسلوبلریده هم مملکتنی علم معارف نشریله روشن قیلماق اوچون ارشاد و توصیه اتیلدی ایمدی بزکه لازمکه یوکسله‌جك : الکیز بلند بولور دیمکدور

شفق آتالرمز نینك خیر خواهانه فرمانلرینی محکم توتوب
خصوصده ملت و مملکت نینك سعادت و استقبالی
اوچون جدی سعی قیلمایمز سستلوق و غفلت لرنی
ستومز دین الیب بلك یاری تاشلاشیمز . . . . .

حقیقت آشکار [illegible]

شانکخی ده چیقان شین بو گزیته سی لوتینکجانك
نینك شرقی تورکستان حقیده تارجین غه برگان معلوماتینی
سب چیقاردی شونده ایتادور (مختصرا) کین کی کون
لرده جینك جوشی نینك کوبی یتمای قاچیب سویلی
دیکان شهرلردین سکسین تمن خزانه فلینی غصب اتیب
چوچك که باریب افتاموبیل الماق اوچون قویغان ترمیشك
ایکی یوز یتمیش سر التون نی الیب چیقیب کتی و بشنه
یوللرده کوب بیهوده ناحق ایشلرنی قیلیب کتیبدور بو
ایشلرکه قاراساق حقیقتا جینك جوشی یوزنی خراب
قیلغان ایکان . .
بزلر سینکجانك خلقی برله صلح قیلورمز تیچوك بولسه
مجادله قیلمایمز هر توغریده خبر بریب تورماق اوچون یول
لرنینك یراغلیقی دین جواب الیش مشکل . . .
شرقی تورکستان : منه بولر لوتینکجانك نینك اعترافی
توبنچه جینك جوشی نینك شرقی تورکستانغه قیلغان ظلم
خیانتی نینك مینکده بریدور ظالملر نینك ملتکه قیلغان جور
جفاسی اوچون امثالسز صبر قیلیب بلکه صونکرا حقیمز
ده انصاف قیلنور ظلم خیانتلر دوام اتمس دیب اوزون
یللر قارادوق هیچ طرفدین احوالینك غه دیب بزکه
انسانیت نقطه سیدین قاراب اتولغان بر کلمه سوز
انکلامادوق صونکره الله نینك اوزیکه توکل قیلیب
وحشی استبداد غه قارشی بیاق و قیچاق لرمزنی
کوتریب چقتوق جناب حق نینك عنایتی حولیك عدالت
طرفده ایدی ظالملرنی یقتدوق بزنینك خونلرمزنی
توکمك اوچون اوز قولمز برله طیارلاغان یراغلری قولیمز
غه اوتدی ایندی ایکنجی ظالملرنینك غدر خیانتی نی کوتر
مس مز مکر حیله لریکه الدانماسمز مستبد دشمنلرنینك
موهوم مرحمتیکه ایشانب اوزیمزنی خائنلر کوله جکده
سکه کوللانیب ینه ظلم وحشت تزاقیغه توشورمسمز
مقصدمز حقلیك و عدالت دیر انینك اوچون یاشایمز انینك
اوچون اجتهاد حرکت قیلغوچی بر وطن فدائیلریدورمز

کاشغر حکومت اسلامیه امیر عسکر
حضور عالیلاریدین

کته و کچك همه فقرالارغه اعلام اولکه نچند یل لار
دین بری خطای حکومتی نینك وقتیده پوشته خواهی عرض
داد ایشلاریده فقرالار خطایچی خطغه محتاج بولوب
کوب دشوار بولور ایدی الحال جناب الله نینك لطف و
کرمی ایله اسلام افتابی طلوع ایلاب همه اهل اسلام غه
آسایشلیق بولدی مولینك غه بناء خبر چوك کچیك
فقرالار پوشته غه خط برسانکلار خطایچی یازدورمای
اوز خطمز برلان براسیزلار سیز پوشته خانه داکی همه
چونك کچیك ایش قیلغوچیلار مو خط الیب بارغانلارنی
خطایچی یازدوروب براسن دیب مجبور قیلمای الاسیزلار
دیب چیقارغان اعلام نامه
[illegible] امیر لشکر اتیمور غازی

شرقی تورکستان جمهوریتی نینك
اقتصادی احوالی

٦

کهنه مستبد حکومت نینك زمانلریده شرقی تورکستان
بیلیك خلقلری نینك بایلری عمومی خلقیمز نینك
اقتصادی احوالیغه هیچ قایغورمای هر قیلمای اوز
شخصیت لریکه توپلیب اوز فایدالرینی کوزلاب توتوب
اقتصادی اصلاحاتغه تشبث قیلمای بو حقده مهم اچقان
لرغه تحقیر نظرلری ایله قراب تورلی بافترلی استبداد
قیلیب کلکان ایدی که لرنینك بو ضررلیك احوالی
دین ظالم حکومت فایدالانیب ظالمانه ادارهلرغه بولنی
آلیب قیلیب تورلی یوللر ایله خلقیمز نینك قولیداکی
تجارتینی حکومت قولیغه الا باشلاغانلقی همه گه معلوم
ضیالی صنفلریده بو ظالم حکومتدین توتلوب برلی
حکومت تورولغه خلقیمز نینك فایدالاسی اوچون خیلی
کوب ایشلرنی قیلماقچی ایدی جناب الله نینك یاردمی
غازی مجاهدلرمز نینك سعی غیرتی ایله کهنه حکومت
اورنیغه ینکی اسلام جمهوریت حکومتی قورولدی هیچ
التاسف هر بر ایش ینه اولقیدیك کتیب باراادور
استقبال اوچون کته لرمزده بر امید و تشبث یوق
ضیالی صنفلرنینك هم اساسی برقیلغان حرکتلری
کو[illegible] نفس کاشغرده بر دار المعلمین اچیلدی
مطبعه گزیته قرائتخانه لر اوچون امتیاز بریلدی تجارت
و صناعت ایشلریمزنی بر یولغه سالیب خلقمز نینك
اقتصادی احوالینی اصلاح قیلماغاندا یوقاریده یازیلیب امتیاز
برلیك[illegible]ن مهم ایشلر نینك تقاسیدین زور امید قیلغلی
هم بولمایدور ایکنجی طرفدین علمی یوللرکه اهمیت برسك
۲ نجی طرفدین انسان نینك کون کوروش اقتصادی
احوالیغه اصلاح نظرمز ایله قاراساق اندن استقبال
دین امید قیلساق بولور ایدی کاشغرکه کلکاندین بری
بایلرغه همده ضیالی سوداکر برادرلرمزنی بو حقده بچه
مرتبه تأکید قیلدیم الحال غنچه عملده کورولکان هیچ
ترسه یوق همه ایشنی حکومت دین کوتوب تورش
اصلا بولمایدور حکومت نینك اوزیکه لایق ایشلری بار
همه که یتشالمایدور سوداکرلر برلاشیب شرکت
تأسیس قیلیب خارجی و داخلی تجارتنی شول شرکت
لر قیلسهلر ۳ نجی صناعت ایشلرمزنی هم شو
شرکتلر ادارهسیغه الیب وطنداش استعدادلی اهل
صناعتلریمز نینك حالینی اصلاح قیلیب اولرغه تربیه قیلیب
شرکت واسطهسی ایله وطنکه کیرکلیك هر نرسهنی
خارجی دولتلردین [illegible] الدورسه موندا غ ایشلرغه
حکومت هم معنا یاردم قیلور ایدی
ینه الدیمزداکی اقتصادی مهم مسئلهلر نینك بری چاچیلر
مز نینك خارجغه الیب چیقدورغان فلی توغریسیده دور
[illegible] فل اوچون [illegible] شرقی تورکستان فایدهسی
اوچون بر یول نافسهلر فل لرمز نینك توغریسیده زور تأثیر
قیلور ایدی [illegible] فل مسئله سی حل قیلنسه
حکومت حاجیلرکه رخصت قیلور ایدی بو بولسه هم شر
کتسز اصلاح بولمایدور بو توغریده حکومت لازم
یاردمنی قیلور ایدی بو ایشلرنی سوداگرلار اختیاریچه قیلماسه
لر کین کی کوننده حکومت مجبوری یوسونده قیلدورادور
[illegible] حکومت [illegible] نظام الدین

بویوك مقدس وطنمز شرقی تورکستان محترم مجا
هد و غازیلرمز نینك یخشی همت و غیرتلری سایهسیده
ظالم وحشی ادارهدین قوتولماق برله برابر شرقی تور
کستان حیاتی [illegible] بو گزیته نینك [illegible] حقا باشلاب
بیرنجی سانی کوروش برله بو گزیته نی اوقوب بو توغرا
دین سعی اجتهاد قیلشقان زوات کرامغه کوب رحمت
و تشکرلر ایتیب شو گزیتهمز نینك سانی کوپایب اوزون
عمر و روانجی جناب حقدین رجا ایتدك امید شولکه
شرقی تورکستان حیاتی وطن نینك قهرمان اولادلری نینك
بارلیق و حیاتلقلرنی کورساتیب خونخوار ظالملر نینك
قیلیب اوتکان ظلم ستملرنی کورساتیب ملت اوچون فائده
لیك بولغان هر بر نرسه توغریسیده مقالهلر درج قیلیب تورار
محترم محرر علمامز طرفیدن دینی و اخلاقی سیاسی تاریخی
مقالهلر بریلیب شرقی تورکستان اوچون مفید بر ملی اثر بولور
عبدالکریم

اداره   اوزون زمانلر استبداد نینك تیرا
بولوتی آستیده حسرتلیك یاغر عمرمز ده محصور بولوب
تورغان آه فریادلرمزنی تاشقاری چقیشغه مساعد کون
لر تیشدی درد و واویلالرمزنی ملی ترانهلر برله ترنم
قیلیب عزیز ملتکه انکلاتیش نینك وقتی کلدی ایندی
تورماسمز حقیقتنی سوزلرمز وطن ملتکه محبتی بولغان
علما محررین ملت پرورلرمزدین امید بوکیم قلملرینی
تبرتسونلر بیکس ملت نینك اصلاح و فلاحی اوچون
صرف همت ایتسونلر

کلینکلار درد اهلی اورلاشیب بریرده یغلایلی
فراق اوتینی یاد ایلاب یورك باغیرنی داغلایلی

داخلی   اولوغ غازیمز خواجه نیازی حاجیم حضرتلری
کوچارغه تشریف اتمیشلر   محرر قوتلوغ شوقی

ابونه باهاسی

بر یللیق بش یریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

۳ آیلیق .... هر نسخه‌سی نینك باهاسی

گزیته اداره‌سی: معارف نظارتی دار المعلمین نوی باشیده

هفته‌ده بر مرتبه چیقادورغان

شرقی تورکستان حیاتی

دلده، ایشده، فکرده، برلیک

بابلار و قسملاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته‌سیدور

مقاله‌لر درج اولنور اداره‌که کلکان اوراق کیرو قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

کاشغر حکومت اسلامیه‌سی نینك ناشر افکاری

نجی جمادی الاول (   )

سان ٤

نجی (سپتمبر) 1933 سنه میلادیه

بزنینک تاریخ

هر قوم و هر ملت نینک ایلکاری اوتکان سیاسی و اجتماعی احوالینی بیلدورادورغان تاریخی بار بر ملت اوز لری نینک احوال تأریخیه سیدین خبرسز قالسه‌لر همت لری توبن لاشیب روحلری سنیب استقبال غه حاضر لیک قیلا آلمایدورلر ارالریداکی مشترک عمومی منفعت ملیه لریغه اهمیت برالمای هر کیم اوز باشی نینک غمیده بولوب ملی شیرازه لری اوزولوب چت ملتلر الدیده خار و اویونچوق بولوب قالادورلر

بز شرقی توکستان ملتی نینک هم ایلکاری زمانلرده شان و عظمتمز بک اوستون ایدی قومی استقلال و ملی عزتکه مالک ایدوک قچان بزلر اوز ارا ناتفاقلیق و شخصی غرض لر برله اختلاف و نفاق بلاسیغه گرفتار بولدوق شوندین باشلاب چت ملتلرنینک استیلا و استبدادلریغه دوچار بولوب بو تومیز ملتمز اياغ استیده خار ذلیل لیقده قالدی ملی ناموس وطنی سعادتلرمیز بولدین کتدی خیلی اوزون زمانلر مستبد چت لرنینک ظلم وحشت لری نینک عذابی استیده اسیر مظلوم لوقدا ملتمز نینک کورمکان کون و اوچرامانغان حقارتلری قالمادی

بو همه‌سی نااتفاق بولوب هر کیم اوز شخصی غرضلری نینک ارقه‌سیده یورت ملت نینک عمومی مقصد و منفعت لری دین غافل پرواسیز قالغانلیق دین کلکان ایدی وهم ماضیداکی تأریخمزغه اهمیت برمسدین عبرت و بصیرت تحصیل اتمای ملی استقلال و عظمتمزنی اونوتوب تأریخمز داکی مهم واقعه‌لردین درس و تعلیم الالماغنمز شونچه دنیاده مثلی کورولمکان مظلومیت و دهشتلیك ویران لیق و خراب لیقمزغه سبب بولدی

جناب حق‌غه مینك مینك لرچه شکر و ثنالر اولسون ایندی بزنی اوز لطف احسانیله ظلم استبداد زنداندین خلاص ایتدی قول اياغلرمزغه سالنغان ملوق و اسیر لیك غل کیشن لری اوزولدی یینه ماضیداکی خطالرمز نی تکرار اتمای بوتون شرقی تورکستان نینک بر دین بر جنس بولغان باله لری همه میز چوقور کونکلومیز برله برلیك و قرینداشلیق اتفاقی نی کوزده توتوب شخصی غرضلرمیزنی نفرت برله وجودیمز دین هیچ بر اثریسی قویماسدین سیلکیب الیب تاشلاب صاف یوراکلر برله استقبالمیز نینک هر بر تهلکه ظلم تعدیدین خلاصیله یورت وطنمیز نینک اقبال سعادتلری نینک اسبابیغه درد برله یافوشماقمیز بر مجبوری مقدس وظیفه مزدور بونینک عکسیله حرکت و نااتفاق سزلیك شخصی غرضلر بزنی کته فلاکتلرگه توشورادور معاذالله همه‌مزنینک بربادلیقغه باعث بولادور اوشبو کهنه دنیا کوب ایشلرنی کیچورکان کوب عبرتلیك واقعه‌لر بولوب اوتکان هر یرده وهر ملت ده نااتفاقلیك بولغان آرقه‌سیدین ظلم فلاکتلر خارجی تجاوز و کلفتلر ارقاشیب له کلکان بومسئله تأریخده بك روشن طبیعی برحال بزنینک تأریخمز هم البته بومعلوم احوال ایچنده کلکاندور انینک اوچون بیز ماضی داکی شان و عظمتمیزنی یادلاندوروب قوم ملت نینک شخصی غرضلرگه فدا بولوب نعمت اتفاق دین ایریلیب کتیب مستبد دشمنلر چانکالیغه گرفتار بولوب چکان المرینی کوروب اتیب وهم ایلکاریکی خرافات و اوهام چوچکدین عبارت بولغان خطای مستبد متعصب محررلری نینک افسانه حکایه لریده حقیمزده یازیلغان یالغان دعوالرینی رد قیلیب تأریخ ملیه مزنینک حقیقتی نی بیاننه

فنی اثر و عقلی محاکمه‌لر برله مختصر روشده عزیز ملتمیز نینک نظر دقت و چشم عبرت لریگه عرض اتمك اوچون بوملی صحیفه مزده قسقه‌چه تأریخ ملی مزنی درج اتماك نی وظیفه بیلدوك . .

بز شرقی تورکستان ملتی جنس و اصلمز دنیاغه مشهور تورك ملت نجیبه‌سیدور قدیم زمانلرده بوتون تورك ملتی برله برابر آلتای تاغلری و ماغولستان یایلاق لری ایچره آط قوی مال اسباب چادرلرده کوچمه معیشت اتکوچی اوزلریدین بولغان خانلر و یورت باشلیق لری اداره‌لری برله حربهادر جنکاور یاشاغان عالیجناب برملت ایدوك تأریخ هجریدین کوب عصرلر مقدم بزنینک شوکتلیك خانمز اوغوزخان تورك ملتی برله اطلاسیب جقیب بوتون خطای مملکتی نی ضبط قیلیب تورکستان شرقی و غربی ایران هندوستانلرنی اوزلریکه قراتقان ایدی مینه شو وقتلردین باشلاب بزلر شرقی تورکستاندا یرلاشیب قالغان اوغوزخان نینک عسکرلری نینک باله‌لریدورمز اوغوزخان نینک توزکان دولتی شرقده خطای دینکزی بحرمحیط شرق غربده قرادینکز قفچاق صحرالری غه قدر یرلرگه جامع ایدی آخری بار

جناب حاکم اسلام حاجی
شمس الدین داملام طبعیدین

کمینه داملا شمس الدین طبع عقمیدین شرقی تورکستان جریده مبارك میمونه‌سی و قوتلوغ و برکتلیك گزیت نمونه‌سی خصوص داکی برنچه ابیات ترکیه ایله ثنا خوانلیغ و بر نچه قطرات مدحیه ایله کلك افشانلیغ دور

بیلمك کیم عامه‌غه رهبر گزیت دور
ترقی عالمیغه سر گزیت دور
قایو ملت کیم تاپمیش دور مرادین
انکا هر امرده یاور گزیت دور
جهان رفتاریدین بیرکاچ خبرلار
بیره رموشد اکبر گزیت دور
زمان پسندیدین داده بریب سوت
معارف طفلی‌غه مادر گزیت دور
بیریب امتکا درس احبار عالم
یقین استاد دانشور گزیت دور
خط اصلاح اندین استقامت
تاپارکم دین اوچون مسطر گزیت دور
گزیت تاشقی تادان جماعت
دییورلار کذب‌غه مظهر گزیت دور
بلی هر غیر معصوم سوزلاریده
خطا ممکن ولو دلبر گزیت دور
ولیکن باش مدیر اندیشه ایلار

توتولماق دین اکرابتر کزیت دور
خطا بولسه بولور نادر بلا قصد
صوابی غالب و اکثر کزیت دور
کزیت کوب دور اولوغ دولتلار ایچره
که اوستونکا اوچارغه پر کزیت دور
ترقی اوجیغه اوچماق اوچون پر
سعادت خانه سیغه در کزیت دور
کزیت سز بو زمانده ممکن ایرماس
یاشاش مسعود سعد احمر کزیت دور
انکا زیرنکین دور جمله عالم
کلید ملک اسکندر کزیت دور
ترقی و فلاح ازادی فکر
بولار دور ربح و سوداکر کزیت دور
خصوصا ایت و سنت اساسی
اولان مرکز غه بو محور کزیت دور
بو شمسی منینک فکریم اکرچه
مسیم کوبلدور نه غم زرکر کزیت دور

ناظم شمس الدین شمسی عفی عنه

غفلت‌دین عبرت

بر قانچه کونلردین باری کاشغرده بولغان حادثه‌لر همه‌نی سراسیمه‌لیك حیرانلیقده قالدوردی شرقی تورکستان خلقی طرفیدین ظالم جینك جانکجونك و انینك اوز خالته‌سینی تولدورماقدین باشقه بر وظیفه‌نی تانوماغان مغرور جاهل عملدارلریغه قارشی باشلانغان انقلاب حرکتی جناب حق نینك نصرت و یاردمی برله موفقیت که اوچراب قومولدین باشلاب کاشغرلرغچه بولغان مملکت وطن نینك اوز ایکه لری نینك قبض تصرفیغه اوتوب همه یرده تنچ‌لیك امن امان یرلاشیب تورغانده کاشغر زلزله تشویش اضطرابدین خالی بولمای دهشتلیك کونلر کیچردی و تخی کیچرمکده الدی سکیز ییلدین باری رحم‌سز ظالم وحشی اداره استده ایزلیب درمانسز حس‌سز یاتقان بر ملت شخصیت ظلم استبداد نینك نهایتی که یتکان وقتلریده الله نینك رحم عنایتی که ایشانیب خود غرضلیك شخصیت‌چیلیك که قارشی باش کوتاریب چیقان ایدی جناب حق نینك شو درمانسز ملت‌که رحمی کلیب معجزه خارق‌العاده قیلیندین فتح ظفرلر عطا ایلاب شرقی ترکستان مملکتی نینك کوب‌چیلیکی آزادلیق سعادتیکا یتدی نیتمز صاف کونکلیمز غرض نفسانیت‌دین خالی ایدی همه‌نینك دردیمز بر ظلم وحشت‌دین قوتولوش مقصدیده اتفاق بولوب همتمز بلند ایدی صونکرا کاشغرده برنچه آی اوتمای شخصیت نف نیت بیتاب‌لقی وجودلرمزغه سرایت قیلماقغه باشلاب غفلت‌که توشوب اوز ارا نا اتفاقلیق غرور حرص هوا بلاسیغه گرفتار بولوب قالدوق صلاح و منفعت عمومیه‌نی اونوتوب عاقبت‌دین خبرسیزلیکده اوز ضرر زخسارتلرمزغه سعی قیلدوق اوز قولومزغه اوزیمز پالتو چاپتوق نتیجه‌ده دهشتلیك حادثه‌لر یوز کورساتیب غفلت شخصیت اتفاقسزلق شوملقیدین یورت کیته هلاکت قورقونچ حالیغه توشوب ینه جناب حق نینك محافظت لطف کرمی برله ایشلر توزلمك که باشلادی انشاء‌الله فات یقین ینکی شهر مسئله‌سی بر طرف بولوب مملکت‌ده کامل امن امان یرلاشیب وطن و ملتمز نینك حقیقی سعادتلری اوچون صاف کونکل درد عشق برله قولغه قول توتوشوب اتفاق برلیك ایله حرکت اجتهاد ایترمز دیب امید قیلامز

ایندی اوستومزدین اوتکان شو عبرتلیك واقعه‌لردین عبرت الیب سهو خطالرمزنی ینه تکرار اتمسلیکمز اکر عقل هوشلرمز باشیمزده بولوب نیتمز توغری صاف بولغان بولسه بر مجبوری واجباتیمدور جنك جانکجونك باشلیق ظالملر اوز منفعتی نی غنه کوزده توتوب شخصیت‌چلیك قیلماقلری یوزندین عدالت الهیه برله شرقی تورکستاندین حاکمیت و ناحق استیلالری سوقورولوب اوزلری خار زبونلوق برله خراب بولوب کتدی بز اتداده‌کی نیتلرمزنی تغیر برمای الله نینك رضاسی عام خلقمز نینك ظلم اسارتدین ابدی قوتولوشی اوچون همتمزنی بلند نظرمزنی اوستون قیلب حرکت قیلماساق مقصدکه یتشمای اوزیمز هم مهلکه‌ده قالیشیمز لازم بولوب قالادور ترتیب‌سزلیك شخصیت نا اتفاقلیق برله کیته بر مملکتنی قولده توتوب اداره قیلیب بولمای‌دور منفعت پرستلیك اتفاقسزلیق‌دین مملکت‌که کوب فلاکت و ضررلر کیلشی کورونوب تورغان بر ایش جناب الله راضی اولماس حاضرکی حالنی بیلیب تانکلادین خبرسیز تورماق بر آز عقل صاحبی بولغان انسان نینك ایشی عماس تاریخ عالم ابدی بر آینه‌دور وطن ملی اوچون عالی همت برله یمی ایشکوچیلر برله شخصی غرض ایکه‌لری نینك هر بریکه تیکیشلیك نام و شهرتلرنی ربب قیامت کونلریغچه یخشی‌لر یخشیلیق عاقلار یمانلیق ایله یاد قیلینیب جزا کونلاریده جناب قادر مطلق نینك عدالت محکمه‌سیکه توغری کیلمك باردور الحاصل شخصیت ظلم استبدادغه قارشی چقان بز شرقی ترکستان ملتی اوزومز شخصیت نا اتفاقچیلیق‌غه بریلیب اوزمزنی فلاکت‌که توشورمالیکمز کراك نظر مقصدمز اوز شخصیتمزدین زیاده عمومی منفعت ملیه طرفیکه قراشلیق بولسون . . . .

حق جانبیده قرار تاپدی

شرقی ترکستانده خواجه نیازی حاجیم جنابلری نینك خدمت و شهرتلری همه‌نینك معلومیدور بو بیوك روحلی وطن‌نینك شانلی ییکتی بر آووچ قمول غازیلری برله ظالم جینك شورن نینك دهشتلیك قوتیکه قارشی ایکی یریم یل مدت حقانیت اوچون کوره‌شیب انصافسیز مغرور دشمنلرنینك یوتلرنی جناب حق نینك یاردمی برله ایزیب باقی ولایتلرکه روح حیات کریتب قهرمانلیق و رهبرلیك کورستمك له مملکت وحشی جانکجونکلرنینك اداره‌ ظالمانه‌سیدین قوتولوب ملی آزادلیق دوری باشلاندی . بو عالی وجود غازی وطن نینك قوتقوروچی‌سی نینك بزکه دایمی باشلیق و رئیس بولوشی‌نی شرقی تورکستان نینك هر بر فردی آرزو اتمکده صاف وجدان صدالری شو اشتیاق ملی نی اشکارا اتمکده ایدی همدلر اولسون آرزوی عمومی جایغه یتشدی قومولدین باشلاب همه مملکت غازی اعظم خواجه نیازی حاجم حضرتلرینی اوزلریکه رئیس جمهور صایلاب بیعتلرینی بردیلر

کاشغرغه جناب ملت پرور محمد نیاز حاجی اعلم آخونوم کوچاردین غازی حضرتلری طرفدین وکالتاً تشریف ایتدیلر کاشغر اهالیسی جناب غازی عثمان عالی سیجانك باشلیق همه ملکی عسکری عملدارلر علما و کبرا چونك کچیك رعیت فقرالر برله غازی نیازی حاجیم‌نی شرقی تورکستان سردار رئیس جمهوری تانوب بیعت بردیلر

نن‌جن جمهوریتی طرفیدین هم غازی مذکورنینك شرقی ترکستان سردار اعلی‌لیقیغه تصدیق ایلینیب هوا کمه‌سی واسطه‌سی ایله تصدیق نامه کلدی انشاءالله شرقی ترکستان اولوغ رهبرمز غازی اعظم نینك رهنمالیق‌لری برله استقلال ملی‌سی مستحکم بولوب اداره و انتظام برله مسعود یاشار بوتون ملت نینك استقبال و استقلالی تامین قیلینیب حیات ملیه نینك آفتابی کوندین کون اوستومزکه روشن‌لیك ضیالرینی ساچار

دارالمعلمین آچیلدی

بر نچه کونلر یورتده پراکنده‌چیلیك بولوب احوال یخشی لاشقومجه‌لیك دارالمعلمین معارف اوقاف اداره‌لری ایش‌سز تورغان ایدی حاضر الحمدلله یورت نائب امیر لشکر عثمان عالی غازی و باقی مجاهدین باشلیق‌لر اجتهادلری برله نجات تاقیب کوندین کون امنیت‌لیك یرلشمکده در و هم جناب غازی مسطور طرفیدین دارالمعلمین و معارف اداره‌لری معطل تورمای بو کار خیرلر اداره لری آچیلماق اوچون فرمان توشوب بوکه بنا حاضر دارالمعلمین و معارف اوقاف اداره‌لری اچیلیب ایشکه باشلاندی.

ختن اتفاقی

ایلکاری کاشغرکه مصلحت اسلامیه اوچون ختن عسکریدین بر قسمی باشلیق‌لر برله کلیب بعضی انکلاشیلماوچیلیق‌دین اوز ارا نزاع واقع بولغان سببلی تارالیب قایتقان ایدی حاضر جناب غازی سیجانك باشلیق اولوغلر نینك امر له کاشغرده ختن عسکری اداره‌سی توزولوب ختن طرفلرکه اتفاقاً منفعت ملیه اوچون حرکتده بولماق جهتدین رئیسمز غازی نیاز حاجیم نینك وکیللر برله برنچه زوات کرام عزم سفر قیلیب کتدیلار... ینکی شهر ایشی.. ایکی اوچ کوندین باری تونکانلر طرفدین صلح سورالغان سببدین مهم‌راق اوروشلر توختالغان ایدی جمعه کیچه‌سی ینکی‌شهردین اوچ یوز قدر تونکانلر جنوب شمال طرفداکی بر فرقه عسکرمزکه اوق اتماقغه باشلاغاندین عسکرلرمز طرفدین شدتلی هجوم باشلاب تونکانلر اوتراغه الته یوز قدری هلاك بولوب باقیسی قاچیب ینکی‌شهرکا قامالدی ایمدی شو یقین داکلی هجوم برله مسئله کاملا حل قیلنور

سر محرر قوتلوغ شوقی

ابونه باهاسی

بر یللیق بش یریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

۳ آی لیق . . . . هر نسخه سی نینك باهاسی

گزیته اداره سی: معارف نظارتی دار المعلمین نور باشیده

⟨ هفته ده بر مرتبه چیقادورغان ⟩

شرقی تورکستان حیاتی

دلده، ایشده، فکرده، برلیك

باب لار و قسم لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته دور.

مقاله لر درج اولنسور اداره گه کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله لر قبول قیلینماس

کاشغر حکومت اسلامیه سی نینك ناشر افکاری

۲۸ نجی جمادی الاول ۱۳۵۲ سنه هجریه نبویه (دوشنبه) — سان ٥ — 18 نجی (سپتمبر) 1933 سنه میلادیه

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

الدین النصیحة

یعنی دین خیرخواهلیق دن عبارتدور شو حدیث شریف بخاری مسلم کبی بویوك حدیث امام لری طرفیدین روایت ایتلمشدور مسلمانلر بر برلریگه خیرخواه بولوب جماعت مسلمین نینك نفعینی کوزده توتوب حرکت قیلماق و ضررلریگه راضی بولمای دفعیگه سعی قیلماقلری اساسات اسلامیه جمله سندندر مسلمان بولغان کشی ینه بر مسلمان قرینداشی نینك منفعتینی اوز منفعتی و ضررینی اوز ضرری بیلیب شونگا قراب ایش قیلماغانده حدیث شریف و باشقه قرآن کریم آیات بیناتی دلالتلریله دین اسلامدین نصیبه سی معلوم ملوقدور .

بز شرقی تورکستان مسلمانلری اوزون وقتلر خطای مستبد لری نینك وحشی ظالم اداره لری آستیده حقوقسیز مظلومیت قرانگغولوقیده یاشاب قل لوق اسیرلیك کلفتلریله هر قایسیمز اوز حالیمز برله بر بریمز ایله دردلشماك دردلریمز نینك بار سیده کینگاشیب چاره و علاجلریغه باقماقدین محروم قالیب تفرقه چیلیك و پریشان احوالده اسارت محکومیت تاثیریله باشلریمز ایلانیب مملکت نینك عمومی منفعت و سعادتلریگه سعی اجتهاد ده اتفاقده بولالماغان ایدوك حتی کمال سرسیملیك باش ایلانماقدین اوز قرینداشلر ارا سیده کاشغرلیك اقسولوق کوچارلیك تورفانلیق ختن لیك یارکندلیك قرغز یرلیك فلانلیك قوستانلیق دیگان احمق لیکلر هم یوق ایمس ایدی . الله سبحانه نینك بزگه ایبارگان کتابی قرآن کریم و سنت نبویه لرده اهل اسلام بر بر لریگه خیرخواه بولوب کمال اتفاق برله حرکت قیلماقلری اوچون حکم فرمان بولغان حالده بزلر شو کتابغه ایشانیب ایمان کلتور گوچیلردین شرقی تورکستان مسلمانی بو مهم امر الهی ده سستلوقدا بی پروا قالغانمز دین بحمدو وقتلر هر خصوصده اوزیمزدین توبن زبون ظالملر اایاغ استیده خار لیق ذلت بلاسیغه گرفتار بولوب قالمش ایدوك صونك کون لرده فضل الهی برله شرقی تورکستان مسلمانلری ارا سیده ظلم وحشتگه قارشی اتفاق وجودغه کلگانلیگیدین خار لیقدین قوتولوب ملتیمز حاکمیت عزتیگه یتشدی .

صونگره کاشغرلرگه یتیب کلگان مجاهدین ملت ارالریده براز اتفاقسیزلیق وجودغه کلیب خیلی دهشتلیك فلاکتلر که باعث بولوب ینه اتفاق ملی پیدا بولغاندین اوستومزدین اکثرتیله تهلکه دفع اولدی منه کوزلریمز الدیداکی واقعه لردین ینه شریعت اسلامیه نینك مسلمانلرنی بر بریگه خیر خواهلیك و اتفاقغه دعوتی نینك سر حکمتی کوندیك اشکارا اولدی .

مسلمانلر قرینداشلر انصاف کیرك انصاف فکر تأمل لازم برادرلر .

بزنینك کسکین یاراغیمز بر بریمزگه خیرخواهلیك برله اتفاق عمومیدور بز اول شو یاراغیمزنی تجربه قیلدوق شو یاراغ مادامکه بز برله بولوب شوندین ایریلماساق هیچ قانداغ دشمن دین بزگه قورقوچ یوقدور اتفاق و غیرت ملیه مز هر بر یاراغ و قورالدین اوستون .

بزنینك تاریخ

اوغوزخان نینك دوریدین باشلاب توزولگان تورك دولتی هون خاقانلیقی دیب اتالادور (خاقان قاآن لفظیدین معرب اولوب تورك قوملری نینك زور پادشاه حکمدارلاریغه بریلگان عنواندور خطایلارنی خاقان دیماك اولقی عصرلارده تورك قومی خطایلرگه حاکملیك لری زمانیده تورك دولتیگه قراشلیق بارچه مملکت لارگه خاقانلق دیب یوروتولگان سببدین خطایلرنی هم خاقان دیب غلط استعمال قیلینمشدر بنا علیه خطایلرنی خاقان دیماك سهو خطادور) هون دولت عظیمه سی بر نیچه دورلاردین کین اوز ارا تفرقه نااتفاقلیقگه توشوب جنوبی شمالی ایکی قسمغه ایریلدی اول وقتلارده الته شهرلار جنوبی قسمده ایدی تورکلرنینك اتفاقسیزلیقلریدین خطایلر فایدالانیب شرقی ترکستان اولکه سیگا تجاوز باشلادیلر کوب وحشتلر کورساتدیلر اوز ارا نااتفاق لیقدین دشمنلر مملکتنی نفوذلریغه الدیلار . بو وقتلر تاریخ میلادی نینك ۹۳ نجی یللری ایدی خطایلرنینك تورك یورتلاریداکی تاثیرلریدین نفرتله یورت نینك بر قسمی اغرب طرفلرگه هجرت قیلب مجار بلغار فین بر لریکا باریب صونگره بالآخیر آتیلا نام خانلری نینك قول قول آستیده اوروپا یرلاریکا کیریب ضبط ایلاب زور دولتلر تاسیس قیلدیلر

شرقی ترکستانده اوزمان خطایلرنینك نفوذلاری ایشلمکده بولسه هم یورت کچیك چوبك تورك خانلری نینك اداره سیده ایدی صونگرالری یورت ایل چتلرنینك ظلم نفوذیدین بیزار بولوب اتفاقغه کلیب خطایی مملکت دین چیقاردیلار ینه زور حکومت قاآنلیق توزدیلر بحر محیط شرقیدین غربده قارا دنگزگه قدر همه یرداکی ترك ماغول ماجور قبیله لرینی نفوذلریغه الیب خطای خانلرینی هم جزیه گه باغلاغانلر ایدی شو لوقتداکی ترك دولتی خطای تاریخلریده توکیو دیب اتالادور

ترك دولت معظمه سی نینك هجوم استیلاسیدین قورقماقله خطای خانی شیوانك اوز مملکتی نینك اطرافیغه سد اتالادورغان مشهور سفیل نی بنا قیلدورغان ایدی حاضر خطایلار طرفیدین بو سفیل لری جانی کوان اتالادور

خطای خانی نینك بو تدبیری کارغه کلمای ینه قهرمان ترك اردولری خطای اچکری مملکتلریکا کیریب ضبط قیلورلر ایدی بهادر بابالریمز ترك یکیتلری نینك یوگروق آطلاری اوتکور سزه لری برله چاقین دیك هجوملریغه قارشی هیچ بر نرسه مانع بولالماس ایدی کوب وقتلر خطای خانلری ترك خاقانلیقیغه البان تولاب اولوغ ترك مملکتی نینك حمایه سیده توردیلر التنجی عصر میلادی باشلرنده تورك دولت عظیمه سی غربی شرقی بولوب ایکی گه ایریلدی اول وقت شرقی ترکستان غرب قسمیده بولوب دفکزداکی دربند تیمور قابوغه قدر یرلر مملکت نینك حدودی داخلنده ایدی

شرقی غربی ترك حکومتلری ایکی دولت شکلیده بولسه لر هم اکثر وقت برلاشیب پاشادیلار اولزمانلرداکی ترك اهلی نینك خانلریدین بلکه خان شبی خان کول تکین صولو خانلر مشهوردور . خرافاتچی خطای حکایه نویس لری نینك بش مینك یلدین تارتیب شرقی ترکستان بزنینك تصرفیمیزده ایدی دیگان یاساما چوچکلری نینك اصلی

ایمدی حقیقت تأریخیه‌غه قارشی نه قدر بیهوده خرافات ایکانلیکی معلوم بولسه کیرك

قرآن و علم

جناب حق سبحانه هر زمانده انسانلرنینك احوال وضعیتلریکه باقیب پیغمبران کرام واسطه‌سیله شوز مان داکی امتلرنینك حال‌لریغه مناسب روشده حکم فرمان نازل اتمشدور سماوی دین‌لرنینك اصولی و مقصدی بر بولوب فروعات و جزئیاتی هر وقتغه مناسب و لایق بولور همه انبیا و مرسلین صلواةالله علیهم اجمعین‌نینك تبلیغ ایتکان دینلری‌نینك اصلی شو کائنات مخلوقات‌نینك برتنها صانع و خالق بولوب انکا هیچ بر شریك‌نینك یوقلیغی انسانلر نینك دنیاده قیلغان خواه یخشی‌لیق خواهی یمانلیق‌لریغه مکافات و جزا بریلمك اوچون قیامت آتلیغ عدالت کونلری‌نینك بارلیغی انسان دنیاده الله سبحانه و تعالی‌نی تانوب بیلیب شریك سیز بولغان بیرو بار خالق عالمکه عبادت و اطاعتده بولماقی

انسانلر اوز ارالریده یخشی اخلاق و معلومات ایله متصف بولوب هر بر هیئت اجتماعیه بشریه‌که ضررلیك یمان ایشلردین پاك و یراق بولماقلری کبی الهی امرلردور. اما فرع و شاخ‌لر حکمیده‌کی امر نهی‌لر حاذق طبیبلر طرفیدین خسته‌نینك هر وقتده مزاج طبیعتیکه قراب تدبیر علاج بویورولماق کبی اوزکاریب کامیشدور لیکن اصل غرض و غایه بردور

تأریخ انسانیت‌نینك ابتداسیدین باشلاب انسانلر پیغمبران اولی‌الشان و حکماء راسخین طرفلریدین تربیه و تهذیب قیلینیب کلیب حد بلوغغه یاقن کلکان زمانلرده جناب حق عالم انسانیت اوچون رحمة للعالمین سیدالانبیاء والمرسلین فخر کائنات صلی‌الله‌علیه و سلم‌نی مبعوث ایلاب کافه بشریت‌نینك تا قیامت حاجتلریکه کفایه قیلورلیق بر کتاب مقدس احسان ایلامشدی بو کتاب ایسه قرآن حکیم‌دور بو کتاب‌نینك ابتدا حرا تاغیده پیغمبرمز حضرت محمد مصطفی صلی‌الله علیه و سلم‌که نازل بولغان آیتی اقرأ باسم ربك دور یعنی اوقوغیل الله‌نینك اسمی ایله دیمك دور پس انسانیت عالمی‌نینك سعادتی اوقوماق بلمك ایله دور دیب بیان تفصیل باشلانمش‌دور آخری بار

ینکی شهر محاصره‌سی . ۲۳ جمادی‌الاولی چهارشنبه پشین‌دین کین ینکی‌شهردین ایکی‌یوزقدر تونکان فرقه‌سی محاصره اوردوسی‌نینك جنوب‌طرفیکه جناب مینکباشی ساطع‌جان عسکرلری قارشی‌سیغه چقان ایدی. ایکی طرفدین قاتیغ آتشولر باشلانیب نتیجه‌ده تونکانلر بر کوب تلفات بریب قایتیب کریب کتدیلر صونکره سحر کیچه ینه اوروش باشلانیب کوندوز اوزون وقتغچه محاربه دوام‌اتدی اوتوزغه یقن ملتق غنیمت آلندی آخیرا تونکانلر دین قرق قدری هلاك‌کتکه اوچراب باقیسی ینکی شهرغه قامالدیلر بو اوروشده اوزبیك عسکرلری‌نینك بهادرلیق و غیرتلری شایان تحسین ایدی شو کون پنجشنبه جنوب طرفداکی عسکرلر طرفیدین هم هجوم باشلانیب بو طرفلرده هم قرقدین زیاده تونکان فرقه‌سی تلف بولوب ملتق‌لری قولغه توشدی شو پنجشنبه محاربه‌سیده جناب امیر لشکر عثمان عالی غازی طرفیدین محترم احمد توفیق افندی جنابلری باش قوماندانلیق وظیفه‌سیکه تعین قیلنیب بریوز الیك نفر خوتن حربی اداره‌سی‌نینك عسکرلری هم محاربه‌که اشتراك ایتدیلر

رئیس جمهور

غازی اعظم خواجم نیاز حاجیم حضرتلری کوچاردین آقسوغه تشریف اتمکده ایمیش آقسوده مملکت مصالح عمومیه‌سی اوچون زور تدبیر و مشورتلر بولوشی کوتولادر

خارجی خبرلر

شو کونلرداکی خبرلرکه قاراغاندا بغداد عراق ولایتیده جنك‌لر بار ایکان تفصلی کلادورغان سانده یازیلور

کوبا

امریکه قطعه‌سیده کوبا جزیره‌سی دیب بر جمهوریتلیك یر بار خلقی اوچ ملیون بریوز مینك دور بو مملکت اولده اسپانیاغه تابع ایدی اسپانیا حکومتی بولردین کوب باج خراج الیب ظلم قیلغاندین انقلاب بولوب شمالی امریکه جمهوریتی‌نینك حمایه‌سیکه کیرکان حاضر بو خلق ایکی فرقه بولوب اوز ارا جنك جدل‌که باشلاغانلر. امریکه حکومتی طرفیدین بو اختلالنی باسماق اوچون اوچ دانه صوقوش کیمه‌سی یباریلکان کین‌کی خبرلرکه قاراغاندا قوباده تنچ‌لیق برلشمکده ایمیش

دردوزیده انسانلرنینك حکومتی

مملکت اداره‌لری دنیاده اوچ قسم اصول برله بولادور

۱نجی حکومت مستقله حکمدارلیق آتادین باله و نبیره‌لریغه میراث بولوب اداره اتمکده حکمدار پادشاه اوز فکرنده مستقل بولوب اوزی نمه خواهلاسه شونی قیلور خواه صلح قیلور خواه اوروش قیلور و اوزی ایستاکان قانون برله رعیت‌که حکم قیلور

۲نجی اصول مشروطه دورکه حکمدارلیق اتادین اوغولغه و هم نبیره‌که ویاکه اکا او کالریغه قالور و لیکن اداره قیلش قانون و نظاملرینی توزمکده حکمدار مطلقا اختیارلی بولمایدور بلکه ملت‌نینك علم و فکر ایکه‌لریدین ایلغاب النغان آدملردین بر جمعیت توزولور اول جمعیت‌که ملت مجلسی دیولور شول ملت مجلسی طرفیدین قبول قیلنغان قانونلر برله حکمدار حکم قیلور بو اصول اداره‌ده پادشاه نینك حکم قیلیشی ملت‌نینك قانون توزوب بریشکی برله مشروط بولغان اوچون اداره‌ٔ مشروطه دیولور حاضرده‌کی ایران افغانستان انکلتره دولتلریکه اوخشه

۳نجی اصول اداره‌ٔ جمهوریتدور اول اداره‌ده پادشاه مخصوص بولمایدور آتادین اوغولغه حکومت میراث بولوب قالمایدور بلکه خلق طرفیدین وکیل‌لر جمع بولور شول جمعیت (ملت مجلسی) طرفیدین قبول قیلنغان قانون و نظاملرنی تجربیشکه بر یل یاکه برنچه یل‌غه شو ملت مجلسی طرفیدین بر لایق مناسب کورولکان کشی صایلاب رئیس جمهور تعین قیلونادر رئیس جمهور دیمك بوزغون خلق باشلیق دیمکدور بو کونده‌کی تورکیه المانیه حکومتلریکه اوخشه بو ذکر قیلنغان هر اوچ قسم اداره‌ده ملکی عسکری ایشلر اوچون آیریم علحیده وزیر ناظرلر تعین قیلونادور ملت مجلسیکه تعین قیلنغان وکیل‌لر علم معرفت عقل دیانت و فکر سلیم صاحبلریدین بولوب باشقه هیچ بر امتیاز اعتبار قیلنمایدین فقط خلقغه خدمتلری ملت‌که صداقتلری نظر اعتبارغه الماق مقتضای مصلحتدر

معلم احمد فرید

مصلحت و نظام

خیلی وقتلردین بری مملکتده انقلاب حرکتلری بولوب بونداغ کتته مجادله کونلریده طبعی بعضی غیر مطلوب ایشلر هم واقع بولوشی ممکین لیکن حکومت باشلیقلری البته خواه فقرا رعیت خواهی عسکر همه‌که خیر خواه اتا بولغانلقدین هیچ وقت بر کشیکه بی وجه ظلم بولوشی خواهلامایدورلر حتی اولده مخالف بولوب صونکره بو طرفکه چقیب اوتکان هر قانداغ بر کشی بولسه‌مو یراغلرینی تاپشوروب برکاندین کین عفو قیلب جزادین قوتولادور اینك اوچون جناب غازی عثمان عالی سبحانك‌نینك بو توغریلرده ایکی خیل اعلانی غایتده مهمدور ۱نجی هر عسکر بر کشی‌نینك اویکه حکم‌سز کیریب زورلوق قیلسه شونی اوروب اولتوروب الیب کلسه مینك سر تریك الیب کلسه یوز سر انعام قیلور

۲نجی همه عسکر باشلیق‌لریکه ینکی شهردین بز طرفکه خواه خطای تونکان یاکه مسلماندین هر کشی قاچیب چقسه عفو قیلنیب دخل تعرض قیلماسلیق حقداکی اعلانلر زیاده عدل و مصلحتکه موافق‌دور البته هر بر مسلمان عسکر شو امرکه اطاعت برله فکر تأمل قیلیب حرکت قیلماقی ضرور ینه شو توغریلرده رئیس جمهور خواجه نیاز حاجم‌نینك وکیل‌لری محمد نیاز اعلم حاجم جناب لری باشلیق کته‌لر نینك هم مهم اعلانلری بار دقت‌قیلو کیرك

﴿ ناشری کاشغر معارف نظارتی ﴾

سر محرر قوتلوغ شوقی

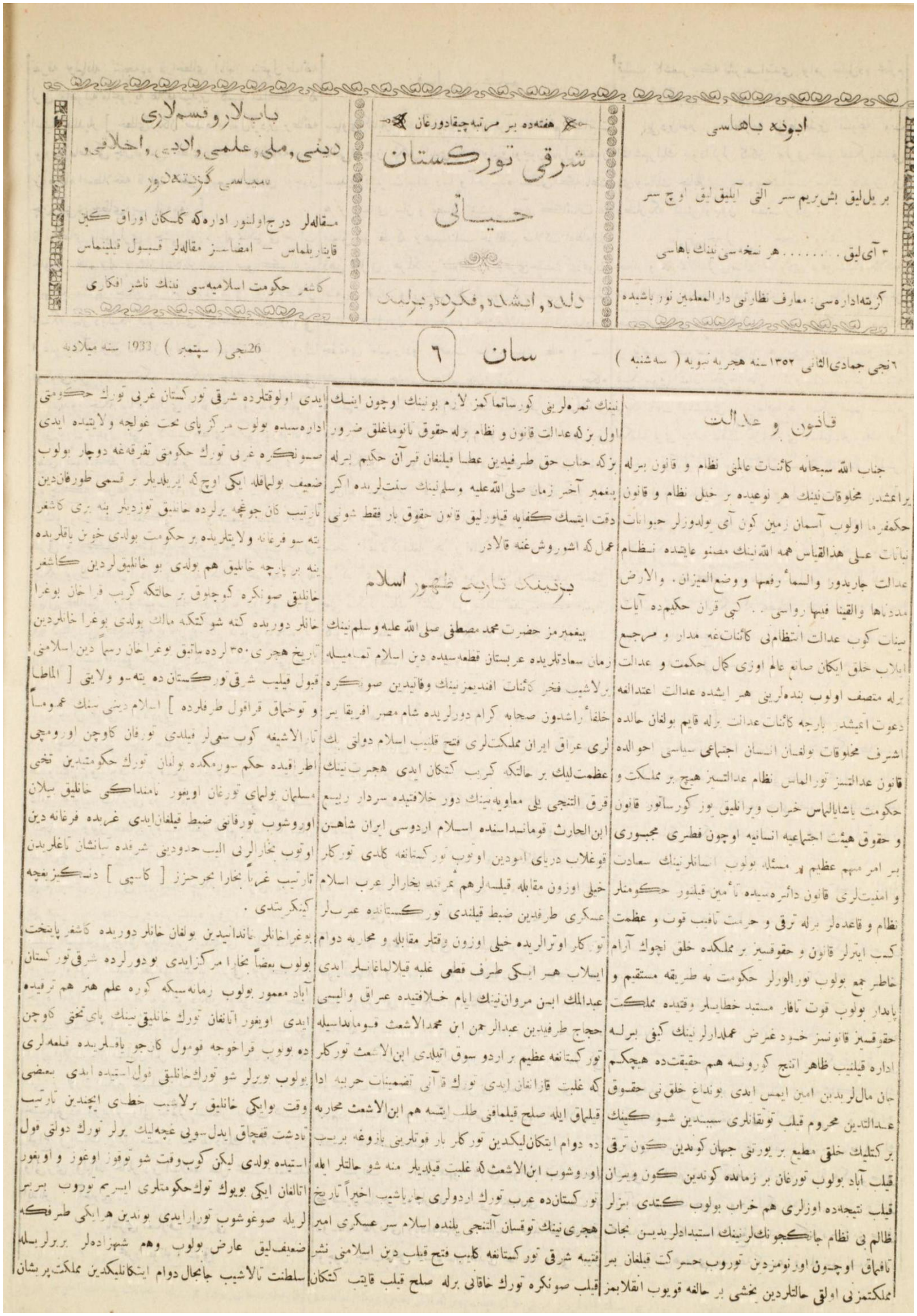

ادونه باهاسی

بر ييللیق بش يريم سر آلتی آيلیق لیق اوچ سر

٣ آی‌لیق .... هر نسخه‌سی نینك باهاسی

گزیته‌اداره‌سی: معارف نظارتی دارالمعلمین نور باشیده

هفته‌ده بر مرتبه‌چیقادورغان

شرقی توركستان حیاتی

دل‌ده، ایشده، فكرده بولیك

بابلار و قسم‌لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی و سیاسی گزیته‌دور

مقاله‌لر درج‌اولنور اداره‌گه كلگان اوراق كیین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

كاشغر حكومت اسلامیه‌سی نینك ناشر افكاری

٦نجی جمادی‌الثانی ١٣٥٢ ـنه هجریه نبویه (سه شنبه)

سان ٦

26نجی (سپتمبر) 1933 سنه میلادیه

قانون و عدالت

جناب الله سبحانه كائنات عالمنی نظام و قانون برله یراتمشدر مخلوقات‌نینك هر نوعیده بر خیل نظام و قانون حكمفرما اولوب آسمان زمین كون آی یولدوزلر حیوانات نباتات علی هذالقیاس همه الله‌نینك مصنو عاتیده نظام عدالت جاریدور والسماء رفعها و وضع المیزان. والارض مددناها والقینا فیها رواسی.. كبی قران حكیم‌ده آیات بینات كوب عدالت انتظام‌لی كائنات‌غه مدار و مرجع ایلاب خلق ایكان صانع عالم اوزی كمال حكمت و عدالت برله متصف اولوب بنده‌لرینی هر ایشده عدالت اعتدالغه دعوت ایتمشدر بارچه كائنات عدالت برله قایم بولغان حالده اشرف مخلوقات بولغان انسان اجتماعی سیاسی احوالده قانون عدالتسز تورالماس نظام عدالتسز هیچ بر مملكت و حكومت یاشایالماس خراب ویرانلیق یوز كورساتور قانون و حقوق هیئت اجتماعیه انسانیه اوچون فطری مجبوری بر امر مهم عظیم بر مسئله بولوب انسانلرنینك سعادت و امنیت‌لری قانون دائره‌سیده تأمین قیلنور حكومتلر نظام و قاعده‌لر برله ترقی و حرمت تاقیب قوت و عظمت كسب ایترلر قانون و حقوقسیز بر مملكده خلق نچوك آرام خاطر جمع بولوب تورالورلر حكومت نه طریقه مستقیم و پایدار بولوب قوت تاقار مستبد خطایلر وقتیده مملكت حقوقسیز قانونسز خود غرض عملدارلر نینك كیفی برله اداره قیلنیب ظاهر اتنج كورونسه هم حقیقت‌ده هیچكیم جان مال‌لریدین امین ایمس ایدی بونداغ خلق‌نی حقوق عدالتدین محروم قیلب تونقانلری سببیدین شو كینك بر كتلیك خلق مطیع بر یورتنی جهان كوندین كون ترقی قیلب آباد بولوب تورغان بر زمانده كوندین كون ویران قیلب نتیجه‌ده اوزلری هم خراب بولوب كتدی بزلر ظالم بی نظام جانكجونك‌لرنینك استبدادلریدین نجات تاقماق اوچون اوزنومزدین توروب حركت قیلغان بر مملكتمزنی اولقی حالتلردین یخشی بر حالغه قویوب انقلابمز نینك ثمره‌لرینی كورساتماكمز لازم بونینك اوچون اینك اول بزگه عدالت قانون و نظام برله حقوق تانوماغلق ضرور بزگه جناب حق طرفیدین عطا قیلنغان قرآن حكیم برله پیغمبر آخر زمان صلی الله علیه وسلم‌نینك سنت‌لریده اگر دقت ایتسك كفایه قیلورلیق قانون حقوق بار فقط شونی عمل‌گه اشوروشغنه قالادر

بزنینك تاریخ ظهور اسلام

پیغمبرمز حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم‌نینك زمان سعادتلریده عربستان قطعه‌سیده دین اسلام تمامیله برلاشیب فخر كائنات افندیمزنینك وفاتیدین صونكره خلفاء راشدون صحابه كرام دورلریده شام مصر افریقا یرلری عراق ایران مملكت‌لری فتح قلنیب اسلام دولتی بك عظمت‌لیك بر حالتكه كریب كتكان ایدی هجرت‌نینك قرق التنجی یلی معاویه‌نینك دور خلافتیده سردار ربیع ابن‌الحارث قوماندا‌سنده اسلام اردوسی ایران شاهن قوغلاب دریای اموددین اوتوب توركستانغه كلدی توركلر خیلی اوزون مقابله قیلسه‌لرهم ثمرقند بخارالر عرب اسلام عسكری طرفیدین ضبط قیلندی توركستانده عربلر توركلر اوترالریده خیلی اوزون وقتلر مقابله و محاربه دوام ایلاب هر ایكی طرف قطعی غلبه قیلالماغانلر ایدی عبدالملك ابن مروان‌نینك ایام خلافتیده عراق والیسی حجاج طرفیدین عبدالرحمن ابن محمدالاشعث قوماندا‌سیله توركستانغه عظیم بر اردو سوق اتیلدی ابن‌الاشعث توركلر كه غلبت قازانغان ایدی تورك قاآنی تضمینات حربیه ادا قیلماق ایله صلح قیلماقنی طلب ایتسه هم ابن‌الاشعث محاربه ده دوام ایتكان‌لیكدین توركلر بار قوتلرینی یازوغه بریب اوروشوب ابن‌الاشعث‌گه غلبت قیلدیلر منه شو حالتلر ایله توركستان‌ده عرب تورك اردولری چاپاشیب اخیراً تاریخ هجری‌نینك توقسان آلتنجی یلنده اسلام سر عسكری امیر قتیبه شرقی توركستانغه كلیب فتح قیلب دین اسلامنی نشر قیلب صونكره تورك خاقانی برله صلح قیلب قایتیب كتكان ایدی اولوقتلرده شرقی توركستان غربی تورك حكومتی اداره‌سیده بولوب مركز پای تخت غولجه ولایتیده ایدی صونكره غربی تورك حكومتی تفرقه‌غه دوچار بولوب ضعیف بولماقله ایكی اوچ‌گه ایریلدیلر بر قسمی طورفان‌دین تارتیب كان جونچه یرلرده خانلیق توزدیلر ینه بری كاشغر ینه سو فرغانه ولایتلریده بر حكومت بولدی خوتن یاقلریده ینه بر پارچه خانلیق هم بولدی بو خانلیقلردین كاشغر خانلیقی صونكره كوچلوق بر حالتكه كریب قراخان بوغرا خانلر دوریده كته شوكتكه مالك بولدی بوغرا خانلردین تاریخ هجری ٣٥٠ لرده ساتیق بوغراخان رسماً دین اسلامنی قبول قیلیب شرقی توركستان ده یته‌سو ولایتی [الماطا و توخماق قراقول طرفلرده] اسلام دینی‌نینك عموماً تارالشیغه كوب سعی‌لر قیلدی تورفان كاوچن اورومچی اطرافیده حكم سورمكده بولغان تورك حكومتیدین تخی مسلمان بولمای تورغان اویغور نامنداكی خانلیق ییلان اوروشوب تورفانی ضبط قیلغان‌ایدی غربده فرغانه دین اوتوب بخارالرنی الیب حدودینی شرقده سانشان تاغلریدن تارتیب غرباً بخارا بحرخزر [كاسپی] دنكیزیغچه كینكریتدی.

بوغراخانلر خاندانیدین بولغان خانلر دوریده كاشغر پایتخت بولوب بعضاً بخارا مركزایدی بو دورلرده شرقی توركستان آباد معمور بولوب زمانه‌سیگه كوره علم هنر هم ترقیده ایدی اویغور آتانغان تورك خانلیقی‌نینك پای تختی كاوچن ده بولوب قراخوجه قومول كانجو یاقلریده قلعه‌لری بولوب بویرلر شو تورك خانلیقی قول آستیده ایدی بعضی وقت بو ایكی خانلیق برلاشیب خطای ایچندین تارتیب تادشت قبچاق ایدل‌سوی غچه‌لیك یرلر تورك دولتی قول استیده بولدی لیكن كوب وقت شو توقوز اوغوز و اویغور اتالغان ایكی بویوك تورك حكومتلری ایریم توروب بربرلریله صوغوشوب تورارایدی بوندین هر ایكی طرفكه ضعیف‌لیق عارض بولوب وهم شهزاده‌لر بربرلریله سلطنت تالاشیب جانجال دوام ایتكانلیكدین مملكت پریشان

تفرقه بولماقله نتیجه‌ده قاراخطای آتالغان ماغول طائفه
لری ماغولیه مانجوریه علاقه‌سیدین کلیب مملکت که
استیلا قیلدیلر [خطای دیکان اصلده ماغوللردین بر طائفه
بولوب حاضرکی چین قومینی خطای دیمک اغلاط عامه دندر
بزده عام اصطلاحغه قاراب خلق فهم قیلماقلری اوچون
چین ملتی نی خطای دیب یازدوق]
قارا خطای ماغوللری وحشی اداره برله مملکتی نی خراب
خلق نی ظلم برله پریشان ایتکانلر ایدی صونکرا الری
جهانگیر مشهور چنگیز خان خروجیله شرقی تورکستان
چنگیز خان دولتیکه قوشولدی چنگیز خان بورونقی
اوغوز قاآنلری نسلندن بولغان قیات اسملیک بر تورک
اوروغی دین بولوب حکم سورمکده بولغان تورک خانلیق
نسلندندور چنگیزنینک بابالری قوتلو خان دوریده ماغولیه
داکی تورک ماغول ملتی برلاشیب خطای خانینی قورقوتقانلر
ایدی صونکرا قیات خانلیغی ضعیف لک بولغان دورلر
ده چنگیز خانغه خانلق دوری یتیب تورک ماغوللرنی
برلشتوروب خطای مملکتی نینک بر قسمینی ضبط قیلدی
شرقی تورکستان اختیاریله چنگیز خانغه اطاعت قیلدی
چنگیز تورک ماغول اردولری برله پکین مانجوریه کوریه
شمالی خطایسی اوروشوب فتح قیلدی بو دورده شرقی
تورکستاندین تاشکندغچه بولغان تورک ماغول مانجورلر
برله برلاشیب قدیمقی هون تورکلری نینک شوکتی اعاده
قلندی تورک ماغول مانجور قوملری اصلده بر نسل بولوب
توران اقوامی سانالادرلر

چنگیز دولتی شمالی خطای تورکستان ایران شمالی
هندوستان روسیه‌نینک بر قسمی ماغولیه سیبریه تبتلرکه
شامل بولوب بالالری دوریده تورک قاآنلیغی نحی هم
کینکاریب بوتون خطای روسیه بلغار قریم البانیه مجارستان
عراق‌غچه حاصل بوتون آسیا و بر قسمی اوروپا یرلریکه
حاکم بولدی شرقی تورکستان چنگیز و بالالری دوریده
علم هنر سودا صناعت توغریسیده ترقی قیلب معموریت
کسب اتمشدی چنگیز وفاتیدین ایلکاری کینک مملکتینی
تورت اوغلی اراسیده تقسیم قیلغاندا شرقی تورکستان
خواه بخارا فرغانه برله چاغاتای دیکان اوغلی نینک حصه
سیکه توشکان ایدی چاغاتای نینک بالالری دین اسلامنی
قبول ایلاب خان مسلمان ایل مسلمان بوتون چاغاتای اولکه
سی بر تورک اسلام خانلیقی ایدی زاتا چاغاتای نینک
حیاتلیغی‌ده وزیرلر والی حاکملر مسلمان بولوب محمود
یلواج و اینک اوغلی مسعود کته تفودلیک اسلام تورک
والیلری اولماقله خانلر دین اسلامغه میل محبت قیلماقدا
ایدیلر آخیری بار

ناشری معارف نظارتی
محرر قوتلوغ شوقی

قران و علم

سماوی کتابلر نینک آخیری بولغان قرآن حکیم انسانیت
عالمی اوچون مکمل ابدی رهبر بولماق اوچون نازل قیلنغان
سببدین بشریت نینک دنیا و آخرتیده سعادتی که باعث
هر بر نرسه نی بیان و تفصیل اتمشدر قرآن کائنات غه
متعلق علم نظرکه ترغیب قیلیب خرافات ضلالت اوهام ایله
ذهن عقل نی زهرلمکدین منع ایلاب توغری حقیقت که دعوت
ایته‌دور عمران و ترقیات بشرکه یول کورساتیب امتلر
نینک احوالی برله سیاسیاتدین بحث قیلادور آداب عبادات
حقیقه نی تعلیم برادور جمعیت انسانیه نینک نظام و آسا
یشی اوچون حدود و جزالر تعین قیلادور منه شو احکام
و تعلیمات قرآنیه نینک فرقسیز همه‌سیکه هر بر اسلام نی
قبول ایتکان کشی نینک ایمان کلتوروب عمل که اشورماقی
ذمه‌سیکه یوکلانادور نماز روزه حج صدقات قسملریغه
ایمان ایله علمی نینک فرض بولوب بلیب عمل که آشورول
ماقی فرض بولغانی کبی الله نینک کتابی بولغان قرآن حکیم
نینک سابقاً ذکر قیلغان هر بر تعلیماتیغه عمل قیلماق لازم و
مؤکدا مسعودور البته نؤمن ببعض و نکفر ببعض
یعنی منکرلر نینک کتاب الهی نینک بعضیسیکه ایمان
کلتورامیز بعضیسیکه کفر انکار قیلامیز دیکانلری جناب
حق قرآن عظیم شانده رد توبیخ ایله بیان قیلغانیغه مصداق
بولماي هر بر مسلمان اسمان زمین دریالر تاغلر کیکلر
حیوانلر هوا سولر و باشقه‌لرکه فکر نظر قیلیب علمینی
بیلیب عمل قیلماقی فرض بولادور الله جل شانه قرآن حکیم
ده آسمان زمین داکی مصنوعاتغه فکر نظر قیلماقغه دعوت
قیلیب کلام الله ده کوب تأکید و ترغیب ایلاب کوب آیت
لر توشورمیشدر بوجمله‌دن قل انظروا ماذا فی السموات
والارض یعنی ایتقیل ای پیغمبر نظر قیلینکلار آسمان زمین
ده نمه بار نظر دیمک مجرد کوز برله قاراماقدین عبارت ایمس
در بلکه عقل برله دقت قیلیب حقیقت نی بیلمکدر ینه بر
آیه کریمه‌ده اولم ینظروا فی ملکوت السموات والارض الایه
یعنی آسمانلر و یر نینک باطن و حقیقتلریکه فکر نظر
قیلمادورلر اول انسانلر دیب کائنات نینک سر حقیقتینی
بلمک که امر قیلادر موندین باشقه علم و سیاسیات باره
سیده کوب آیتلر بار بز مسلمان ملتیکه نماز روزه‌لر کبی
موجودات نینک احوال و حقیقتی نی بیلمک مجبوری برامر
مهمدر انشاءالله بوندین کین شوضرور امور اسلامیه‌ده
تفصیل ایله بحث قیلنور .

تشریف رئیس جمهور غازی خواجه نیاز حاجیم
طرفیدین خارجی دولتلر ایله سیاسی اقتصادی مناسبت و
دوستانه علاقه‌نی زیاده قیلماق بارەسیده مذاکره قیلماق
اوچون جناب حاجی قاسیم جان افندی خارجیه وکیلی تعین
قیلنب کاشغرکه تشریف ایتدی بو امر جلیل‌ده محترم
خارجیه وکیلیمیزغه موفقیت تیلایمیز .

ایلی دین خبر حاضرده ایلی طرفیدین اقسوغه کوب
الته‌شهرلیک سوداگرلر کالکان بولرنی اقسو عسکرباشلیغی
بای توجانک جنابلری بولده توختاتیب تیکشر کاندین کین
وطنلریکه کتیش اوچون رخصت برکان .

خارجی خبرلر حجاز و یمن

حجاز و یمن علاقه‌لری نینک حدودی توغریسیده جلالتلو
ملک الحجاز والنجد سلطان عبدالعزیز و جلالتلو امام یمن
حمیدالدین یحیی حضرتلری اراسیده برایکی نوبت مناقشه
لر بولوب خصوصاً اوتکان یل هر ایکی طرفیدین حدودغه
عسکر سوق ایتیلب خیرخواهان اسلام نینک تشویش اندیشه
لریکه باعث اولمشیدی مع العافیه هر ایکی مهم اسلام
حکمدارلری نینک عاقبت بینلیکلری مسلمانلر نینک اوز
اراخون توکولوشیکه مانع بولوب مسئله چریلیق کیلیش
مک برله حل قیلنغان ایدی ینه بو یل شو نداغ بر مسئله
اوتراغه چقیب الحمدالله خبرلرکه قاراغاندا ینه هر ایکی
اسلام حکومتلری اراسیده مصالحه برله ایش یخشی بولوب
توگاکان حاضرکی زماندا مسلمانلر اوز ارالریده بر
تالاشیب یاکه بربرلریکه کبر عظمت کورساتیب غوغا
ماجرا قیلشماق هیچ توغریده کیلشماکان بر مسئله‌دور
سنده بولسه عه فرقی منده بولسه نه زیانی همه‌سی بر
شریغ باغ نینک تماشی تالوستی

[افغانستان] سابق امیر امان الله خان دوریده
افغانستان ده هر خیل اصلاحاتغه و تعمیر مملکتکه باشلاییب
توکلرده هم شاه افغانستان اعلی حضرت محمد نادرخان
غازی مملکت نینک اصلاحاتیغه جدی صورتده تشبث ایتک
ده دور ملکی عسکری اقتصادی علمی عمرانی ایشلر اوچون
کته حرکتلر وجودغه کالمکده .
افغانستان حدودلریداکی بعض سرکش نادان
قبیله‌لر نینک معناسیز جانجاللریغه هم خاتمه چکیلمکان اسلام
دولتلری نینک مهملریدن بولغان بو مملکت اوچون
جناب حق اوز فضل کرمینی مبذول ایلاب مسعودیتلر
ایله اهل اسلامغه مناسب بولغان عزت معرفت و قارله‌یاشا
ماقی غایه آمالیمزدندر عراق الجزیره علاقه‌لریده
آتوری دیکان بر خلق بار حاضر بولر عراق حکومتیغه قارشی
عصیان قیلب خلی شور غوغا وحشیلکلر ایله مملکت نینک
تنچ سیزلیقیغه باعث بولغان ایدی بولرکه قارشی عراق حکومتی
طرفیدن تادیب عسکری یباریلب عصیان باسیلغان عاصیلر نینک
باشلیغی مارشیمون قبرس آطه‌سیغه قاچقان عراق حکومتی طرفی
دن آتوریلر نینک حق سز وحشیلیکلریغه قارشی جنوه بین الملل
محکمه‌سیغه شکایت نامه تبلیغ ایتیلدی انگلتره حکومتی طرفی
دن سرفرنس همفری بغدادغه کیلب عراق بله سوزلشمکده‌در

ادونه باهاسی

بر یل‌لیق بش بریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

۳ آی‌لیق .... هر نسخه‌سی نینك باهاسی

گزیته‌اداره‌سی: معارف نظارتی دارالمعلمین نور باشیده

✻ هفته‌ده بر مرتبه‌چیقادورغان ✻

شرقی تورکستان حیاتی

دلده، انشده، فکرده بر لیک

باب‌لار و قسم‌لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته‌دور

مقاله‌لر درج اولنثور اداره‌که کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

کاشغر حکومت اسلامیه‌سی نینك ناشر افکاری

۱۲نجی جمادی‌الثانی ۱۳۵۲ سنه هجریه نبویه (دوشنبه)

سان ۷

2 نجی (اوکتوبر) 1933 سنه میلادیه

حکم الهی

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی قل ان کان اباؤکم وابناوکم واخوانکم وازواجکم وعشیرتکم واموال اقترفتموها وتجارة تخشون کسادها ومساکن ترضونها احب الیکم من الله ورسوله وجهاد فی سبیله فتربصوا حتی یاتی الله بامره والله لا یهدی القوم الفاسقین

الله سبحانه و تعالی بو یرده آدمیلر یخشی کورادرغان نرسه‌لردن مهم‌راق سکز نرسه‌نی ذکر قیلیب خدا یولیده غزات قیلغان‌نی و ایمان‌نی اولاردن آرتوق‌راق و افضل‌راق دیب یاد قیلیب‌دور آیت‌نینك معنی‌سی بودور یعنی ایتغیل ای محمد صلی الله علیه و سلم اگر سیزلر نینك آتالرینگیز و اوغوللرینگیز و برتوقغان برادرلرینگیز و خاتونلرینگیز و اوروغ توقغانلرینگیز و کسب قیلیب تابغان مال‌لرینگیز و کساد بولوب کتیشدین قورقادورغان تجارتلرینگیز و یخشی کوردورغان جای و حولی عمارتلرینگیز سیزلرغه خدادن و انینك پیغمبریدن و انینك یولیده کافرلر بیلان جنك قیلماق‌دن یخشی‌راق و محبوب‌راق بولسه پس سیزلر کوز توتونگیزلر انگاغچه که خداوند تعالی اوز امرینی کلتورگای و سیزلرغه عذات ایباگای و الله تعالی اوزی‌نینك طاعتی دن چقغان فاسق‌لرنی مصلحت‌لیك یخشی ایشلرگه هدایت قیلمایدور منه بو بولسه شونداغ خدانینك طاعتی‌دن چیقغان و اوزی‌نینك مال و ملك‌لرینی بلکه جان و مان فرزند و عیال آتا و بلا و خاتون و توقغان قوم و قریداش‌لرینی خدا یولیده غزات و جهاد قیلماقدین یخشی‌راق بیلیب خدا یولی ده صرف ایتماگدن ایاب دریغ توتقانلرغه قاتیق قورقونچی‌لیق بر وعیدور که بولر مذکور نرسه‌لرینی یخشی کوروب خدانینك امریغه مخالفت قیلیب غزاتدن قاچماق جان و مالینی دریغ توتماق ایله بالکل ضایع اولورلر و اوزلری نینك اصلاح و فلاحیغه نجات و سعادتلریغه یول تاپماسلر. قرآن کریم‌ده (اتحاد) یعنی برلیك‌غه خلایق‌نی ترغیب قیلادورغان آیتلر کوب تکرار تابمیشدور انینك اوچونکه هیچ برامت و هیچ بر قوم مادام که اتفاق بولوب برلشماسه‌لر اولرغه سعادت یخشی کون کورماك حاصل بولمایدور برلیك دیگان کونگل‌لر نینك بر بری ایله ایپلاشماکی الفت حاصل قیلماقی بیلان غه بولادور کونگل تافیشمای آغیز بیلان قیلغان سوز نینك انچه اعتباری بولمایدور و هر قچان کونگل‌لر توجه قیلادورغان جهت‌لر باشقه مقصدلر اوزگه بولسه البته امت که پراکنده‌لیك یوز کلتورادور و هیچ بر کمرسه‌که امنیت و تنجلیق حاصل بولمایدور انداغ که کوز الدیمزداکی واقعه‌لر انگا دلالت قیلادور و اول جهت‌دین که ایمان و خدا یولیده کافرلر بیلان غزات قیلماق نینك تو محبوب و مرغوب اولغان سکز نرسه‌دین افضل و محبوب‌راق اولماقی تمامی امت نینك برلیککیغه باعث و سبب اولور ایدی و انینك خلافی سکز نرسه‌نی جهاددین یخشی کورمك امت نینك بر بریدین اوزولوب پراکنده اولماقیغه سبب بولور ایدی و بو برلیك و اتحاد رسول الله صلی الله علیه و سلم نینك اصحاب‌لری نزدیده زیاده‌سی ایله موجود ایدی انینك اوچون الله سبحانه دیب دور ولقد نصرکم الله فی مواطن کثیرة و یوم حنین اذ اعجبتکم کثرتکم فلم تغن عنکم شیئا وضاقت علیکم الارض بما رحبت ثم ولیتم مدبرین و هر آینه نصرت و یاردم قیلدی خدا سیزلرکه ای مؤمن‌لر کوب جنك اورونلریده چنانچه بدرده و جنك قریظه نضیرده و حدیبیه‌ده و خیبرده و فتح کمه کونیده رسول الله صلی الله علیه وسلم نینك غزات‌لری اون توقوز عددغه یتمیشدور اندین سکزغه اوزلری چقیب مباشرت قیلمیشلر اما رسول الله صلی الله علیه وسلم نینك غزات‌لری بعث‌لری اوچ‌دین کم دشمن طرفیغه ایبارکان عسکری سریه‌لری اوچ‌دین زیاده اوچ یوز تورت یوزغچه ایبارکان عسکری همه‌سی سکسن‌دور بو یرده اولردین برینی ذکر قیلیب‌دور که اول حنین دیکان جایده‌کی اوروشلریدر حنین دیکان مکه مکرمه ایله طایف شریف نینك ارا‌سیداکی بر جیلغه دور که مکه مکرمه‌دین سکسن یول کیلادور الله سبحانه بو آیت ایله بزلرغه بیلدورادور که هر اورون‌ده مؤمن‌لرنینك نصرت و یاردمیغه خدا اوزی ایگه بولادور و هر کشیکه خدا اوزی انگا نصرت برسه هیچ دشمن انگا غلبه قیلالمایدور ٭ داملا حاجی شمس‌الدین

ینگی شهرده تورغوچیلرغه

ارکان حرب مجلسیده جناب غازی عثمان عالی سیجانك و محترم قوماندان احمد توفیق افندی جنابلری باشلیق همه توجانك تنجانك عسکر باشلیق‌لری نینك قراری شوکه

۱ ینگی شهرده تورغوچی خطای تونگان یرلیك‌لردین کیم بولسه قول‌لریداکی یراغ و آطلری برله بو طرفکه قاچیب چیقسه‌لر گناه‌لری عفو قیلینیب ینه قول‌لریغه انعام (شانك) بریلور ۲ محاربه‌ده اوق آتیب توروب قولغه توشکان اسیرلر تونگان خطای بولسه قولیدین یراغلری الینیب اوزلری ینگی شهر فتح بولغونچه حبس قیلینیب صونگره آزاد قیلینور اگر اوزی یرلیك بولوب توروب آتیشیب کوچ ایله قولغه توشسه گناهی اصلا عفو قیلنمای اولتورولادور شو خیل ده اوزینی ملتی‌نی قلغه صاتقان مرتد جانتولر اولده بز طرفکه قاچیب اوتمسه ینگی شهر فتحدین کین هیچ عفو قیلنمای اولتورولادور قولغه توشکان اسیرلرنی نهایتده یخشی معامله قیلینیب یخشی جای یخشی یماك و کیوملر بریلیب هیچ کیم طرفدین آزارلر بردورولماس

٭ ارکان حرب اعضاسی لوجانك ساطع جان ٭

ینگی شهرگه هجوم

سه‌شنبه ٦ نجی جمادی‌الاخری ایرته چای وقتیدین کین قهرمان مجاهد عسکرلرمز ارکان حرب رئیسی محترم احمد توفیق افندی جنابلری قوماندا سنده بالاتفاق دشمن لرگه هجوم باشلادیلر ناچوق اوستنك طرفیدین مینك باشی ساطع جان نینك اوز بك عسکرلری یوزباشیلری یوسف جان ملا عبدالرحمن کریم جان عارف جان‌لر برله تعین لاندی خچرچی طرفکه افندی اوزلری برله تیجانك عبدالله آخوند عسکرلری برله ختن فدائی عسکری جناب غازی سیجانك نینك

ادونه باهاسی

بر یللیق بش یریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

۳ آی لیق .... هر نسخه سی نینگ باهاسی

گزیته اداره سی: معارف نظارتی دار المعلمین نور باشیده

✶ هفته ده بر مرتبه چیقادورغان ✶

شرقی تورکستان حیاتی

دلده، ایشده، فکرده، بیرلیک

یازلار و مسئلهلاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی

مقالهلری گوندیلادور

مقالهلر درج اولنور اولنمز گه کلگان اوراق گین

قایتاریلماس — امضاسز مقالهلر قبول قیلینماس

کاشغر حکومت اسلامیه سی نینگ ناشر افکاری

۱۹ نجی جمادی الثانی ۱۳۵۲ سنه هجریه نبویه (دوشنبه)

سان ۸

۹ نجی (اوکتوبر) 1933 سنه میلادیه

حمیت و هوشیارلیق

دنیا تاریخیده بر مملکت نینگ اوزون اسیرلیک و قل لوقدا قالیب صونگرا ملی آزادلیقغه یتشمکی مک بیوک بر مسئله دور بوندین زور و مهم بر حادثه عالمده موجود بولماس. بز شرقی تورکستان ملتی اوروغ و قومیت جهتیدین تورک جنسی دورمیز دین و مذهب توغریسیده مسلمان وطنمیز علیحده بر اولکه بولوب ضبط تاریخیدین باشلاب شرقی تورکستان بزنینگ وطنمز دور. اول لرده یورتلمیز حر آزاد مملکتلرمز معمور آباد زمانهسیکه قاراب علم هنر مدنیت فاجی برقوم ایدوک شوکت سطوتلرمز عالمده مشهور ایدی. صونگرالری یورت باشلیقلری نینگ همت لری نینگ توبنلشمکی شخصیت نفسانیتلر کوچ الیب محض اوز غرضلری آرقهسیده یورت مملکت نینگ احوال استقبالیغه اهمت برمسدین اوزارا نفاق شقاق کبر هوا لر برله ملت نینگ استقبالیغه باقیب عاقبتنی اویلاب حرکتده بولماغانلیقلری برلری بنهبرلری نینگ محو ضرریکه سعی قیلب عدایله بولسه اوز منفعت و غرضلریکه خدمت قیلماقنی وظیفه بیلب ملیونلرچه صاف ساده خلقمز نینگ استقبالداکی احوالی نینگ غمنی یمسی اوتقانلری کبی قسقه کوتاه نظرلر سببیدین چت مستبدلر نینگ تویونتوراقی ملت نینگ گردنیکه توشوب ظالملر منفعتیکه ایشلاب اوزون وقتلر ملت ظلم حقارتده قالیب امید استقلال دهشتلیک وحشی اداره سبیلی زیاده ازیلگان برقوم اوچون یک آز قالغان ایدی. بنه جناب حق اوز بندهلری احوالیدین خبردار حکیم رحمن بولغان جهتدین بیوک مایوسلوقدین صونگرا مملکت نینگ ملی آزادلیقی قایتاریلدی اسارت قللوق ظلمتلری دین ملی استقلال عزت وطنیه یا وغلیقیغه چقدوق بونداغ عظیم بر نعمت نینگ قدرینی عقل باشیده بار هر بر اوز یورت وطنیکه کویگان انسان نینگ بیلیب شو آزادلیقنی مستحکم لش اوچون خدمت قیلماقی مجبوری انسانی بر موکد وظیفه بولغان حالده حاضرغچه بور عمرنینگ برکوب عقل درایت قابلیت استعدادغه مالک ذوات گرامی بو مقدس امر عظیم غه خصوصی انوالیدین کچیب تازه کونگل قویوب ایشلاماکالمکلری معلوم بولادور. اگر مملکت نینگ شو بداغ اهمیت لیک نازک احوالی وقتلریده اوز وطن و ملتی نینگ اصلاح و سعادتیکه خدمت قیلماسهلر تاریخ یوزنده یک مسئولیت که دوچار بولوب نامهلری قیامت که قدر توبن آلچاقلیق برله باقی قالسهلر کیرک. مرد انسانلر خدمت وقتیده اوز ملتی نینگ صلاح و فلاحیغه سعی اقدام اعکدین چکینمسلر حاضر یورت پراکنده تنج لیق بولغاندا خدمت قیلامز دیمک نهایتده کم همتلیکدین دور. تنج وقتده همه نینگ خدمت قیلغوسی کلادور اصل خدمت شو بداغ وقتلارده لازم.

اینک اوچون بوتون ملت نینگ عقلا و علماسیله محبان وطندین جدی لیک برله سوراعمزکه شو ملت نینگ اصلاح احوالی اوچون همت قیلسونلر. جناب حق نینگ احسان قیلغان شو آزادلیقنی همهکه فایدالیق بولغودیک مستحکم روشکه کیرب کتمش اوچون غیرت اجتهاد صرف ایتسونلر. یورتده عمومی یخشی لیق بولسه یخشیلیق و عانلیق بولسه عانلیقده شریک بولوشلرنی بیلسونلر.

دونیانینگ قیناسی

شرقی تورکستاندا توغلوق تیمور خان اولگاندین کین وزیر نویونلر نینگ ایلک نفوذلیکلریدین بولغان دوغلات اوروغی نینگ باشلیغی یولاچی دوغلات نینگ اوغلی امیر خداداد و هم شول یولاچی نینگ اینیسی بولغان قمر الدین ایشی تمام اوز قوللریغه الیب قمر الدین ایلی ولایتیده اوزی مستقل امیر بولدی خداداد ایسه توغلوق تیمور خان نینگ اوغلی خضر خواجهنی رسما خان قیلب کاشغر ختن اقسو کوچار طرفلرینی اداره ایتدی. امیر تیمور ایلی طرفکه هجوم قیلب قمر الدین دین کوب یرلرنی آلیب امیر قمر الدین موندین قاچیب آلتای بیکری ساتشان قومول باقلریده حکم سورمکده بولدی. خضر خواجه خداداد لر التهشهرده امیر تیمورکه اطاعت قیلب حمایهسینی قبول ایله یاشاب توردیلر تیمور صونگره سمرقندکه قایتب ایران شمالی هندوستان پنجاب قطعهلرین دهلی علاقهلری برله ضبط ایتکان ایدی چنگیز قاآنلیغی لیقدین بر پارچه بولوب دشت قپچاق التون اردو آتاتغان یرلر ایله روسیه کنازلیک لری دین چنگیز حمایهسیده بولغان مملکتده حکومت قیلماقدا بولغان التون اردو خانی توختامیش خان برله اوروشوب شو بیوک مملکتنی اوز حمایهسیکه الدی بغداد شام سولایهلرغه قدر یرلرنی فتح ایتدی اولوقلرده اورته اسیادین چنگیز نینگ ظهوریدین ایلکاری عرب خلیفهلریکه عسکری خدمت اتمک ایچون کوچوب کیتکان سلجوق عثمانلی تورکلری نینگ پادشاهی یلدرم بایزید خان برله اوروشوب سلطان بایزیدنی اسیر قیلب اناطولی قطعهسی نینگ بر پارچهسینی ضبط ایلاب سمرقندکه قایتقان ایدی. التون اردو خانی توختامش خان موغولستان تیانشان اطرافیده یاشاب تورغان امیر قمر الدین برله اتفاقا سمرقندکه هجوم قیلماقنی خواهلاغان لیقلریدین تیمور نی بنه شرقی تورکستان طرفکه یولاب شمالده ایرتش جیلغهسی شریده حاضرقی قرا شهر اولوغ یولدوزلرغچه کلیب قایتدی قمر الدین ماغولستان ایچکری لریکه سیغندی اما التهشهرده خضر خواجه خان امیر خداداد بنه امیر تیمور حمایهسیده حکم سورمکده ایدی امیر تیمور وفاتیدین صونگره خضر خواجه امیر خدادادلر شرقی تورکستاندین تیمور دولتی نینگ حمایه و نفوذینی دفع قیلب بلکه اوزلری سمرقندکه عسکر برله باریب ضبط قیلدیلر لیکن تیمور نینگ اوغلی شاهرخ خراساندین کلیب خداداد دین سمرقندنی قایتاریب الغان ایدی

خضر خوجه خان خداداد مرزالر زمانیده شرقی تورکستان آرام و آسایشغه نائل بولوب سیاسیتا و اقتصادا خیلی ترقی قیلدی خضر خوجه نینگ وفاتیدین کین اوغلی محمد خان بنه مرزا خداداد برله مملکتنی اداره قیلیب توردیلر مرزا خداداد تاریخ هجری ۸۰۸ ده وفات بولوب انینگ بالالری زمانیده چاغتای خانلری نینگ نفوذ حاکمیتلری التهشهردین یوشاب غولجه ولایتی بنه‌سو تیانشان اطرافیغه محصور قالدی. کاشغر ختن مسولرغچه مرزا خداداد اولادی نینگ اداره‌سیده بولوب یارکند پایتخت ایدی بو مرزالر اگرچه حقیقتده مستقل بولسهلرهم بنه رسما غولجهداکی چاغتای خانلرینی رسما خان تانوماقدا ایدیلر.

آخیری بار

عدل ایله آباد ظلم ایله خراب

ظالم جانکجونکلار نینگ زمانلریده مملکت قانون عدل دین

محروم توتولوب خلق برحیوان پاده‌سی درجه‌سیده قارال
ماقله کوندین کون مظلومیت و اسارت دهشتلری یورتنی
اساسیدین عرمکده ایدی بو وقتلرده خلقمزنینک آه فغان
لرینی انکلاغوچی قولاق یوق ظلم حقسیزلیق که قارشی
شکایتله عرض احوال قیلغوچیلرکه تالانچی مستبد خطای
منصب دارلری فتنه متهم دیب آط قویوب تورلوك جزا
و تیاق و کونداخانه‌لرده عذابلر چکمکده ایدی حتی بر
کوبلری تاراشه قامچیلر ضربیدین اولوب هم کیتورلر ایدی
بوظلملرکه قارشی هیچ بر علاج تدبیر یوق بر جناب رحمن
رحیم درکاهیغه عرضمزنی ایتیب کوز یاشلرمزنی توکوب
یغلامافدین باشقه بر وسیله‌مز یوق ایدی آخیر مظلوملر
نینک آهی حق جل و علا درکاهیغه منظور بولوب معجزه
شکلیده درمانسز یاتقان ملت باشلرینی کوتاریب قرا مستبد
ظالملار ترناقیدین خلاص اولدوق حاکمیت اوزملتمز اختیار
لریغه اوندی شو آزادلیق نعمتی نینک شکرانه‌لریغه یورتدا
کی هر بر مسلمان تورك باله‌سی اوز قرینداشلریغه کمال شفقت
و مرحمتلر ایله معامله قیلیب ظالم خطای عمل‌دارلری نینک
یورتمه قیلغان ظلم وحشتلری نینک عدل حقانیت که مبدل
بولوب عدل امنیتلیك کونلر کورمکی لازم ایدی لیکن
مع الاسف بونداغ ثمره‌لرکه تخی نوبت کلمای تورمافدادور
متعصب ظالملر طرفیدین ایزیلمکان یورتیمز اوز قرینداش
لری بولغان بعضی عسکرلر طرفیدین ظلم زورلوق غه
دوچار بولماقدا با وجود که باشلیقمز جناب غازی سیجانك
نینک بونداغ بیهوده زورلوقلرنینک عسکرلردین صادر
بولماسلیقی اوچون قاتیغ تنبیه اعلانلری توروب برخیلی
عسکر قیافتیده‌کی آدملر صحرا قشلاقلرغه باریب بیچاره
خلق نینک اویلریکه کریب ملتق اتیب قورقوتوب آط
اولاغ برسه کراکلرینی الیب کتمکده وهم عدتلیك
عدتسز دیبای خاتون قیزلرکه تجاوزلر بولماقدادور البته
بونداغ یولسیز ایشلردین مجاهد عسکر باشلیقلری نینک
خبرلری یوقدور عسکر من غازی من دیب بعضی نا معلوم
خائن کشیلردین بو کبی ناحق ایشلر صادر بولسه کیرك
اوز مسلمان برادری نینک یوراکنی ازیب یغلاتیب اسلام
غه خدمت قیلادورغان غازی بولوب کتماك هیچ کلشمه
کان بر ایشدور بناءً علیه عسکرلرمزنینک باشلیقلری
لوجانك تنجانکلرمزدین امیدیمز بوکه بوتون عسکرلرکه
قاتیغ تنبیه ایلب ضبط ایلاب بو کبی ناحق یولسیز ایشلر
بولماسلیقی اوچون چاره کورولسه ایدی عاجز بیچاره خلق
نینک یغلاب قالماقی بخشی نتیجه برمسه کیرك .

داخلی احوال

حاضرده مملکت ایشلری تازه ضبط نظامغه توشکوچلیك
مالیه ایشلرمزداکی احتیاجاتغه بناءً رئیس جمهور غازی حاجم
نینک فرمانلریله کاشغرده توفلانغان ملت مجلسی طرفیدین
پادشاه‌لیق ملك جایلرنی زولوك قیلیب بریم ملیون کاغذ فل
چقارماقغه قرار قیلینغان . تشریف
ینکی شهر مسئله‌سی نی حل قیلشده یاردم کورستماك اوچون
رئیس جمهورمز طرفیدین بش مینك عسکرله جناب بی
سیجانك غازی کاشغرکه تشریف ایتمکده‌دور .
اولوغ وکیللر . جناب غازی رئیس جمهورمز
نینک فوق العاده وکیللری حرمتلو زولوك ریحو حاجی
عبدالقادر افندی قمولی آقسو والیسی (دوطی) ایوب
دارین جنابلری جناب محترم عبدالمجید داملام محترم
مسیب آخوند داملام بویوك وکالته کاشغرکه تشریف ایتی
لر یورواب کریم ابتدا یارکند ختن مسئله‌سینی جرایلیق
حل قیلیب تمام قیلغاندین صونکره بویرکه کلمشلردور .
ینکی شهر اوچ تورت کوندین بری ینکی شهر اطرافی
ده آنده بونده آز آز اتیشولر بولوب اته راق اوروشلر
توختالیب تورماقدادور .

خارجی خبرلر

تورکیه دولتی دنیاداکی اسلام حکومتلری نینک اینك
شوکتلیك کوچلوقلریدندر بو دولت عصرلردین بری
اسلام نینک بایراقی نی بلند کوتاریب اوروب زمانلر محالفلر
ایله حرب ضرب ایله وطنلرینی مدافعه قیلیب کلدی
اوتکان بویوك جهان محاربه‌سیده کرماسه صفیده توروب
کته صوغوشقه اشتراك ایتکله دنیا تاریخیده بك بویوك کار
زارلرده بولغان ایدی صونکرلری کرمان دولتی مغلوب
حرب صفیدین چقماقله تورکیه یالغوز قلیب وطنلری بویوك
تهلکه لرکه توشکاندین صونکره مصطفی کمال پاشا وهم
باشقه تورك نینک بویوك رهبرلری قول استیده وطنلری
نینک فداکارانه مدافعه‌سیکه قیام ایله بك دهشتلیك عظیم
قوتلرکه قارشی یا وطن یا اولوم شعاریله اوروشوب جناب
حق نینک امدادیله اخیراً وطن ملتلرینی خطر اسارتدین
قوتقاریب اولقدین زیاده عزت استقلال و سعادت وطنیه
ایله یاشاماقدادورلر شو حربدین چقاندین تاشوکونغچه
اون یل ایچنده داخلی اصلاحات ایله وطن نینک تعمیراتی
اوچون جدی اهتماملرکه باشلاب مملکت نی آباد خلق نی
یاشتب آسایش عمومیه نی تأمین ایتماك اوچون زاود فابریکه
لر اشاء وطن نینک هر طرفیکه تیمور یوللر سالیب
صناعت تجارت زراعتکه ترقی علوم فنون انتشارینی شهر
قیشلاق صحرا یورجکلریغه‌چه تعمیم قوروق و دریا و
هوا اردولرینی تنظیم ایله مدنی اصوللرکه قویوب هر
نوعیده اقبال ترقی‌ده دوام ایتمکده‌دور مقدمه‌لرده تورکیه
دین چت که بك آز مالی چقیب مملکت نینک اکثر لوازمی
نی خارجدین الماقدا ایدی حاضر اوزلریده هر خیل مال
لر اسبابلر ایشلاتیب ۱۹۳۰ یل خارجدین الادورغان مال
اشیا ادخالاتی ۱۴۷ ملیون پوندلوق مال بولوب چت که
اوزلریدین چقارادورغان تورلی مال اشیا ۱۵۱ ملیونلرکه
یتمشدور حاضرقی تورکیه نینک قوت مدنیتده ترقیسی
دنیانینک اینك کوچلوق مدنی مملکتلریله مساوی حاللرکه
یتشیب کوندین کون اوج اقبالغه عروج قیلماقدادور .
دین توغریسیده تورك خلقی بك مستحکم بولغانلیقدین اوروپا
بریده مدنی عالملرکه بك یقین مناسبتده بولماقله ظاهر کورو
نوشده براو وپا مملکتی کبی معلوم بولسه‌ده حقیقتده اسلامغه
بك اخلاصله باغلیدورلار صونك کونلرده تورکیه که
سیاحت که باریب قایتقان حقیقت بین هند اسلام سیاحلری
نینک خبر برشلریکه قراغاندا تورکیه‌ده مسجد جامعلر نماز
وقتیده تولوق بولوب خلق ریاسز کمال خشوع و خضوع
بر له ادای صلات ایتکانلرایله رمضان آیلریده همه روزه‌دار
بولوب سحور و افطار وقتلریده توپخانه‌دین توپلر آتیلیب
وقتدین خبردار قیلشلرنی بلدرمشلردور .

یاپون و خطای مجادله‌سی یاپونیه و خطای
اراسیده خیلی وقتدین بری مانچوریه توغریسیده محاربه
بولوب یاپونلر مانچوریه‌نی ضبط قیلیب زور صوغوشلر بولغان
دین کین اکر اراده متارکه یاسالیب محاربه توختاسیلغان ایدی
حاضر خطای ایچکریسیدین کلکن خبرلرکه قاراغانده
اوتکان سنتابر آیی ایچیده ینه خطای یاپون اوروشی باشلا
نیب بولوب تورکان جایده خطای کیرالی فن جوجانك یاپون
لرکه هجوم قیلیب خطای عسکریدین التی یوز نفری تلف بولوب
چریك باشلیقی شو محاربه‌ده اولکان .

عراق بغداددین کلکان تیلکرفده حاضر عراق حکو
متیکه حمیدی پاشا قائم مقام تعین لاتیب سابق وزیرلر
هیئتی اورنجالریده قالمشلردور .

یکشنبه واقعه‌سی ۱۸ نچی جمادی الآخری یکشنبه
سحرده کیچه غفلتدین فایدالانیب تورت یوز ندر توکان
فرقه‌سی چقیب تچیك جت یوللر بیله آط بازاریغه‌ندر کلدی
موندین بر قرقه‌سی تش بازاریغه کلکان ایدی عسکرلر طرفی
دین آتیلیب بر ایغه قمالدلر برنچه‌سی شو یرده تلفات عه
اوچراب باقیسی سمر ای نینک آرقه‌سینی تشیب چقیب
قاچدیلر آط بازاریده قالغانلری یانسیده بر نچه
عمارتلرکه اوت یاقیب تورغان حالده تیشوك دروازه طرف
دین عسکرلرمز یتیب کلیب هجوم باشلاب اون دین زیاده
سینی آتیب باقیسی قاچیب عسکرلر طرفیدین آرقه‌دین تعقیب
اتیلدی سکزشنبه کلکانده حجر چو طرفدکی اوزبك
عسکرلری کلیب تونکانلرنی ایکی طرفدین آتیب الیکدین
زیاده‌سی اولتورولوب کوبلری یارالانیب ینکی شهرایچی
که قاچدیلر بش آتار اون آتار اون ملتیق برنچه کته آطلر
غنیمت الیندی برنچه اسیرلر توتولدی .
بو حربده لوجانك عبدالله آخوند لوجانك ساطع جان لوجانك
تچیك آخوند عسکرلریله کوب غیرت کورستیلر .

ناشری معارف نظارتی محرر قوتلوغ شوقی

ادونه باهاسی

بر یل‌لیق بش‌بریم سر آلتی آیلیق‌لیق اوچ سر

۳ آی‌لیق .... هر نسخه‌سی نینك باهاسی

گزیته اداره‌سی : کاشغر دارالمعلمین نو، باشیده

هفته‌ده بر مرتبه چیقادورغان

شرقی تورکستان حیاتی

دوکده داغ ملت داشده استقبال سوداسی
قیامت دولماین چقماس اذهك دردو الالاسی

دل‌ده، انشاده، فکرده بیرلیك

باب‌لار و قسم‌لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته‌دور

مقاله‌لر درج اولنور اداره‌گه کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

ناشری کاشغر معارف دینیه نظارتی

۲۶نجی جمادی‌الثانی ۱۳۵۲سنه هجریه نبویه (دوشنبه)

سان ۹

16نجی (اوکتوبر) 1933 سنه میلادیه

انسان و عرفان

دنیاده ملت‌لرنینك سعادت و اقبالی علم عرفانلری درجه‌سیله مساوی اولور قایسی ملت علم‌معارف فیضیله نورلانسه درجه معرفت‌لریگه قاراب آز بولسه آز کوب بولسه کوب قوت و عزت‌گه نائل‌اولور مملکت‌لری آباد لك و معموریت کسب ایلر .

شو حقیقت نفس‌الامرنی قرآن‌حکیم نظم معجزیله بیان ایتمشدور «قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لایعلمون» آیت کریمه‌سی نینك معناسی ایتقیل ای پیغمبر آیا بیلگانلر بیلمگانلر برابر اولورمو یعنی برابر بولالماسلر دیمکدور .

حاضرقی اوروپا و امریقا خلقی نینك دهشتلیك قوت و اوستونلیك لرگه مالك بولوب سیاستاً و اقتصاداً دنیاغه خواجه بولوشلری نینك سری علوم و معارف نتیجه‌لریدور .

اسلام مملکت‌لریدین تورکیه‌نینك اوزون زماندین تارتیب اوروپانینك کته زورقوتلری اراسنده وطنلرینی ساقلاب استقلال‌لرینی محافظت‌قیلب کیلمشی علم و فن‌لرگه اشنالیقلریدندور مصر ایران افغانستان حکومت اسلامیه‌لری مملکت‌لرینی علم کوچی برله آباد و محافظت قیلماق اوچون جاره‌لر قیلب کلمکده‌لر عالم اسلام‌نینك باقی مملکت‌لری ده هم علم‌معرفت اوچون آز حرکت‌ده ایمسلر قرآن حکیم نینك سوزلشی دنیاده کورونوب بیلنیب تورغان واقعه‌لر علم برله جاهل‌لیك نینك نه‌دین عبارت ایکانلیکلرینی بلدورمامدور. علم‌معرفت تافقان یاپونیه‌نینك اوزیدین یته‌سکز حصه‌زیاده کوب بولغان خطای مملکتی‌گه دائمی اوستونلیك کورساتیشی علم و فن ثمره‌لری ایمس‌مودور .

بز شرقی تورکستان مسلمانلری ایکم‌اتمیش یل دین تارتیب مستبد خطای منصب‌دارلری نینك اشکنجه‌لری اراسیده ایزیلیب اوزمزنینك فطری استعداد و قابلیتمز خودغرض خطای عملدارلری نینك ظلم جهالتی برله پریشان بولوب محو اولماق درجه‌سیگه کلگان ایدی ایلکاری خانلیق دوریده البته علم و فن‌لر برله مملکت نی تعمیر ایتمك نینك نام‌نشانی بولمادی موندین یگرمه‌ایکی یل مقدم خطایده جمهوریت اداره‌سی قورولوب همه خطای قول‌استیداکی ملت‌لر حقوق ده تینك مساوی بش قسم خلق برابر آزاد حقوقده شریك دیدیلر خطای جمهوریت چلری نینك اوروپا دول معظمه سیگه برگان نوطه‌لریده خالقلرنینك عموم خطای مملکتی داکی خلق نی ظلم برله ایزیب علم و معارف نوریدین بهره‌سیز توت قالغانلرینی جمهوریت انقلابیغه کته سبب قیلب کورستدیلر واقعاً ایچکری خطای یورتلریده علم هنر ترقیسی اوچون خلی جدی سعی‌لر قیلندی لکن شرقی تورکستان هر بر حقوق دین محروم توتولوب اولقیدین زیاده ایزیلمك‌گه باشلادی خطای نینك اینك جاهل متعصب شخصیتچی افرادی (سنجانك) شرقی تورکستانغه یغیلیب مسئولیت‌سیز اوسنلریده تفتیش کانترول‌سیز خلق‌نی تالاب خالته‌لریسنی تولدورماقدین باشقه بر وظیفه‌نی بیلمدیلر شرقی تورکستان نینك توب خلقی بولغان تورك مسلمانلر جمهوریت منفعتیدین هیچ فایده‌لانمادی هر بر وطنی حقوقدین محروم قیلندی سیاست و حکومت ایشلریدین بك یراق توتولدی خطای جمهوریتی نینك اوکای بلاسی بولوب قالدی اوچ تورت ساده آدملرنی تافیب منه منگوی جمهوریت نینك دوماسی دیب صورت قیلب توختاتیب قویوب یورتنی اوزلری بلگان چه کامل استبداد و خودغرضلیك برله اویان بویان اوینچاق قیلب چویروب توردیلر بوتون دنیاده‌کی حکومتلر نینك مهم قانون و اصول‌لریدین بولغان مملکتده نشر معارف مسئله‌سی و اینك اوچون خلق نینك کاسه‌سیدین الغان باج کومروك غله‌لرکبی محصولات نینك برقسمی‌نی خلق فائده‌سی اوچون صرف ایتیش قاعده‌سی عمل‌گه هیچ آشمادی ملت نینك استقبالنی اویلاغان خیرخواه ملت‌پرورلر طرفیدین اوزیالرین فل صرف ایتیب اچقان ملی مکتب علمی تشبثلرگه زور مانع‌لیك قیلب ملتمز نینك استقبال ده قومیت و ملیت‌لرنی سیاسی تربیه‌لر سایه‌سیده ساقلاب قالماقی اوچون سد چکتیلر شخصیت‌پرست جانکچونکالار مکتب دیب آنده بونده صرف خطای تیلی ملیون حروفلوق مشکل خطای خطی نی اوقوتادورغان خطایچه مکتب قیلب مسلمان تورك اولادینی خطای اخلاقی برله تربیه‌قیلب خطای لاشتورماق سیاستی نی تعقیب ایتدیلر اوز اناتیلمز برله کیرکلیك علم‌فن‌لر تحصیل‌قیلشقه امکانیت برمدیلر ملی گزیته‌لر نشر قیلماق زور جنایت سانالدی شو خطای مکتبی ده اوقویدورغان بالالرنینك عمری مشکل خطای خطینی اورگنمك اوچون اواره بولوب اوتوب حقیقی علم و فن مغزیدین اکثر بهره‌سیز قوم‌ملیت دردیدین براقده بولوب قالماقده‌ایدی بك آزلری کمال عقل ذکاوتلریدین بعض بر کیرکلیك علم معلوماتغه ایگه بولورلرایدی لکن ینه بولرهم اوزملتی اوچون میل محبت خدمت قیلماسونلر دیب قیرین کوز برله قارالیب نظارت کانترول استیده توتولماقده‌ایدی الحاصل استبدادچی جانکچونکالارلرنینك ظلم اتریقه‌لری برله شرقی ترکستان جمهوریت حقوقیدین عام بهره‌سیز قالیب جهالت قرانکغولیقیده ایزیلیب خودغرض عملدارنینك شخصی کاسه‌لرینی تولدورماقغه ایشلاتوچی بر حیوان مقامیده توتولغان‌ایدی خلق اوز منفعت‌لرنی بیلیب جهان نینك وضع اطواریدین علم‌معلومات روشن‌لیکیله خبردار اولوق کوز بولماقی متعصب خودغرض‌لرگه هیچ مطلوب ایماس‌ایدی ملت نینك نادان احمق بولوب قالماقی لازم‌ایدی خودغرض ظالم‌لرنینك انصافسیزلیق و ناحق استبداد لریدین ملت تنك بولوب شرقی تورکستان نینك یورکیده‌کی دردالم اوتی آخیر قومول تاغلریدین شارتلادی صونکرا لری بوتون ملت ناحقلیك‌گه قارشی باشلرنی کوتردیلر اسلام تورك اولادینی جاهل متعصب‌لرنینك چنتوسنکو [حیوان] دیب مغرورانه تحقیرلریغه خاتمه چکدیلر . ملت اورحقینی الدی اوزاویکه اوزی ایگه بولدی بو اوینی اداره‌قیلب یخشی یول‌لر برله ملی حیات‌نی تربیه و محافظت‌قیلب الیب چیقیب کیتمك علم تدبیر نظام سیاستلر گه باغلیقدور شخصیتچی بدنیت قرا حکومت بزنی قوم ملتمز اوچون خدمت قیلشدین منع‌قیلغان‌ایدی استقبال نینك غمی‌نی یب مملکت نینك تنویر و اصلاحی قصداً اوتوت دور ولوب خالقمزنی قرانکغولوقدا توتدیلر تار فرا ملتچی لك قیلب یورت نینك توب ایگه‌لرینی اداره سیاست ایش لریدین براقده قالدوردیلر اینك اوچون اوزحقیمزنی قولی میزغه الیب شونی حسن استعمال قیاب یخشی یول‌لر برله الیب چیقب کیتمکده مشکلات اضطرابلر یوز کورستمکده‌دور.

شرقی تورکستان کته مسئله اوستیده توراددور کوب

اصلاحات و تعمیرات احتیاجمیز بار احتیاجاتیمیز نینک
اساسلیق یلدیزلیق دفعی ملت بالالرینی علم و معارف فیضی
برله تربیه‌لب فن صنعت اصول اداره و سیاستلرگه اشنا
ایلاب حاضرلمك برله ممکین بولادور معارفسیز تربیه
سیاسیه دین بی‌خبر قالدورولغان برملت نینک حاضرقی عصر
ده قانداغ زور برمملکت نی اداره‌قیلب محافظت قیلماه‌لری
ممکین ملکی ایشلرده مقبول قاعده قانونلر لازم عسکری
ایشلرمزده حربی تربیه تعلیم و نظامات کیرك تعلیمسیز
نظامسیز پلانسیز اون‌مینك عسکر تعلیم و پلان برله
حرکت قیلغان مینك عسکرگه مقابله قیلالماسلیقی معلوم . .
اجتماعی و اقتصادی ایشلرمزده اصول و قاعده‌لر بلمك
درکار علی هذا القیاس بولرهمه‌سی علم برله بولادور علم
بولر نینك هر بریگه مخصوص فن و معلومات برادورغان
مکتب و دارالعلوملرده تحصیل قیلادور خلاصه بزنینك
ملی حیاتمز بلك آشفیح‌لیق برله مملکت‌ده نشر معارف قیلب
ملت نی تربیه اتمك گه باغلیقدور بناءً علیه کاشغرده ملی
انقلاب باشلانغاندین کوندین اعتباراً تربیه ملیه نینك بسم الله
سی قیلب معارف نظارتی تأسیس قیلنب نظارت طرفیدین
بر دارالمعلمین مکتبی آچیلدی ازادلیقغه نشانه شرقی
ترکستان حیاتی گزیته‌سی نشر قیلندی بو دارالمعلمین‌ده
اوچ یوز قدر ملت بالالری علی حد الامکان دینی و فنی
معلومات عسکری تعلیم و نظامات برله تربیه قیلنب تورو
لماقده‌دور نظارت کاشغر ولایتیده ینه منتظم مکتبلر آچماق
موجود مکتبلرگه روح کریتب تربیه و اصلاح اتمك اوچون
عزم و حرکتده‌دور اوشبو حیات و ممات مسئله‌سیدین
عبارت تربیه ملیه مسئله‌سیده حکومت اسلامیه‌مز نینك
علی العموم باشلیقلری لریله کاشغرده والی (دوطی) لیك
وظیفه‌سیده تورغوچی معارف پرور یونس حاجی سعیدی
افندی جنابلری ملت‌پرور ناظرلر عبدالکریم‌خان مخدوم
حاجی عبدالحمید زاده عبدالله آخوند محمدنیاز زاده مفتش
و مدیر کریم آخوند محرر شوقی و یوسف افندی طوغرول بی
کاتب حاجی محمدی‌لر کمال درد خلوص برله چالشماقدادور
لر معارف ایشی کوندین کون یخشی حاللرگه کاملکده دور
لکین اتمیش یل مدت وحشی بدخواه کانترول استیده ملی و
سیاسی تربیه‌دین محروم بوتولغان بومظلوم ملت اوچون
کامل مرشد و معلملرگه حرراتلیك بیابان‌ایچره تشنه لبلر
نینك سوغه احتیاجی کبی محتاجلیق بك زور انسانیت و
اسلامیت و قومیت دنیاسیغه فداکاران انسانیت و خیرخوا
هان شریت مرشد و معلملر احسان و ارسال اتیلمکی جهت
دین شرقی ترکستان حیاتی بویوك اشتغاله ایله انسانیت نامی
له استرحام و دعوتینی بلدورادور .

آلتای اولوغ تورك ملتی نینك بیشوکی آلتای
آلتون تاغلر عظمتلیك آتالر بهادر بابالر جولانگاهی اولغان
وچرایلیك یایلاق یشیل تیغه‌لرده‌لر نینك توپ یوری آلتای
یایلاق‌لر یوکروق آطلر اوتلاغان یخشی اوتلاقلر تورك
ایلی نینك اناسی آلتون تفراقلر توی توکونده کولوك
چاقیقان یگیت آتاقلر تورك عالمی نینك بویوك ادیبه‌سی
خالده خانیم حضرتلری نینك او مبارك تورك یورتیی
یادلاب مسلمانی تورکی دشمان سوروموش آلتون تاغ
اوستنه طومان یوروموش یغلا کوزوم یغلا هجران یاراشیر
ارککسیز وطنه دشمان یاراشیر دیب ملی تأثراتله ترانه
ساز بولغان آلتای آلتون تاغلر ولایتی بوکون تورك
اوروغیدین برشاخچه بولغان قرینداشمیز قزاق ایلی تصرف
و حاکمیتیکا اوتمشدر قزاق خانی شریف‌خان آلتای نینك
حسن اداره و انتظام برله مکمل بولوب غازی نیاز حاجیم‌غه
کمال خلوصله اطاعت و اتفاقدا ثبات اتمکده‌دور

حاضرقی معلوماتقه قاراغاندا شریف‌خان آلتایدین
چوچك طرفکا تجاوز ایتکانلیکی حقنده خبرلر بار

مانغوللر قراشهرداکی طورغود قوشوت موغوللری
رئیس جمهور خواجه‌نیاز حاجیم‌غه اطاعتله شرقی ترکستان
جمهوریتی نینك حمایه و اتفاقیغه کیریب ماغول عسکری
شرقی ترکستان اردوسی برله برابر مملکت خدمتیده
بولماقدادور اولوغ مهمانلر رئیس جمهور غازی
حاجیم نینك رفیق و معاونلری مشهور موصل
بای سیلینك جنابلری و محترم اعظم‌خان توره جناب
بای سیجانك غازی برله شهر عزیزگه تشریف قیلب یخشی
سعی‌لرده بولماقده‌دور .

خارجی خبرلر عراق پادشاهی امیر فیصل نینك وفاتی
گزیته‌مزده یازیلمشدی حاضر اینك اورنیغه اوغلی
امیر غازی تختده اولتورغان اوشبو ینکی پادشاه یکرمه
تورت یاشلرنده بولوب یخشی تحصیل کورگان اوقومشلی
کشی ایمیش

ایران

ایرانده مشروطیت آزدلیقی مناسبتیله بوییل پایتخت
طهرانده نهایتده زور تماش برله توی توکون اجرا قیلغان
شاه ایران رضاخان پهلوی قصر بهارستانده بوتون ملت
وکیللرنی حضور شاهانه‌سیغه قبول ایله مملکت ایران نینك
شان استقبالی حقنده آتشین نطقلر ایراد اتمشدر

مصر قاهره‌ده ایکی تأسیس قیلینغان دارالایتام
یتیم‌لر مکتبی نینك قائده‌سیغه اسید مصطفی افندی
طرفندن اون‌مینك اینکلز پوندی اعانه بریلگان

گرمانیه اوستریا اتحادی بویوك جهان محاربه‌سیدین
ایلگاری اوستریا دولتی دول معظمه نینك بری اولوب
گرمانیه ایله اتفاقاً کته صوقوشغه اشتراك ایتکان ایدی
برنچه یل اوروشوب صونکره گرمانیه ایله برابر مغلوب
اولماقله اوستریا مملکتی پارچه اولکه‌لرگه بولونوب توب
گرمان اوروغیدین بولغان مملکت آوستریا قولیدا قالغان
ایدی حاضر گرمانیه و آوستریا ماتچیلری ایکی مملکتنی
بر جمهوریت قیلب قوشوب برشترمك اوچون زور
حرکتلر قیلماقدالر

فن نینك ترقی‌سی حاضرقی
کونلرده ایتالیه‌ده فن صنعت نهایتده ترقی قیلب
یگرمه اوتوز یل ایلگاری آوروپانینك ایکنچی درجه‌داکی
دولتلری قتاریده بولغان ایتالیه مملکتی جدجهد سعی
نتیجه‌لریده‌گنه قوتلرگه مالك بولوب دنیانینك اینك
بویوك دولتلریگه رقیب و مساوی اولمشدر
حاضرده ایتالیه‌ده برعجیب هواکیمه‌سی تیارلانغان بونینك
ایله بوتون یریوزینی برنچه کوندوز ۲۴ ساعت‌ده ایلانیب
چقماقچی ایکانلر

قطب جنوبی
بزاوستیده یاشاب تورغان شوکرهٔ زمین نینك جنوبی شمالی
دیب ایکی قطبی بار قطب شمالی طرف بوندین خلی مقدم اوروپا
سیاحلری طرفیدین موزدیکیزلر دهشتلیك موزتاغلردین
اوتوب کوب مشقت و فداکارلیقلردین صونکره کشف قیلنما
قله برنینك نهایتی کورولگان ایدی اما قطب جنوبی طرفکه
کوب تدبیرلر برله سیاحت قیلب زمین نینك بو طرفداکی
توکانچی‌سی‌نی بلمك اوچون کوب سعی همتلر صرف اتیلسه
هم حاضرغچه تخی کشف قیلنمای تورغان ایدی شو کونلرده
امریکه نینك مشهور بحریه افسری پاترو اوزی برله برگه
و برایروپلان الیب یتمیش آدم همراه قیلب قطب جنوبی
نینك کشفی اوچون سفرگه‌چقان ایروپلانی لازم وقتیده
توشورمك اوچون یتمیش‌بش ایط هم همراه‌قیلب برله‌الغان.

بزنینك تاریخ

غولجه‌داکی چاغتای خانلری امیر تیمور نینك بالالری مرزا
اولوغ بیك ابوسعید مرزالریله اوروشوب تورماقدا ایدی
بوایکی تورك حکومتلری نینك بریریله اوروشوب بی‌معنی
غوغا قیلشلری سببلی هر ایکی طرفکه ضرر ضعیفلیق یوز
کلتورمکله صونکره‌لری ماغولستاندین اویرات یاکه قالماق
اتالغان ماغوللر ایلی طرفکه تجاوز باشلاب چاغتای خانلیقی
ضعیف انقراضغه توشوب تیانشان تاغلری نینك یاقنلریله
تورفان قومول یاقلریغه محصور قالدی کاشغر یارکند خوتن
لرده خدادادمرزا بالالریدین مرزا ابوبکر قرق یلدین زیاده
مستقل حکمدار بولوب صونکرا چاغتایلردین سعیدخان
مرزاحیدر دوغلات سنه ۹۲۰ هجریه‌ده مرزا ابوبکر برله
اوروشوب الته‌شهرنی ضبط قیلغان ایدی

اخیری بار

صلح بولورمو ایکی اوچ کوندین باری ینکی شهر
مسئله‌سی اوچون ایکی طرفدین صلح مذاکره‌سی بار
یکشنبه کونی عسکرعمز ینکی شهرگه بك یاقین دروازه
الدیغه باریب هر براشقه طیار توردیلر قنی نه‌اولور کورامیز

ینه خارجدین آمریکا قطعه‌سی نینك مکسیقا
اولکه‌سیده بر تبراب لیبون‌دیگان بر زور شهر بوتون
خراب بولغان آمریکانینك هر بریریده ایشسیزلر کوپایب
امریکه‌حیاتیغه مشکلات پیدا بولماقده دور .

سرمحرر قوتلوغ شوقی

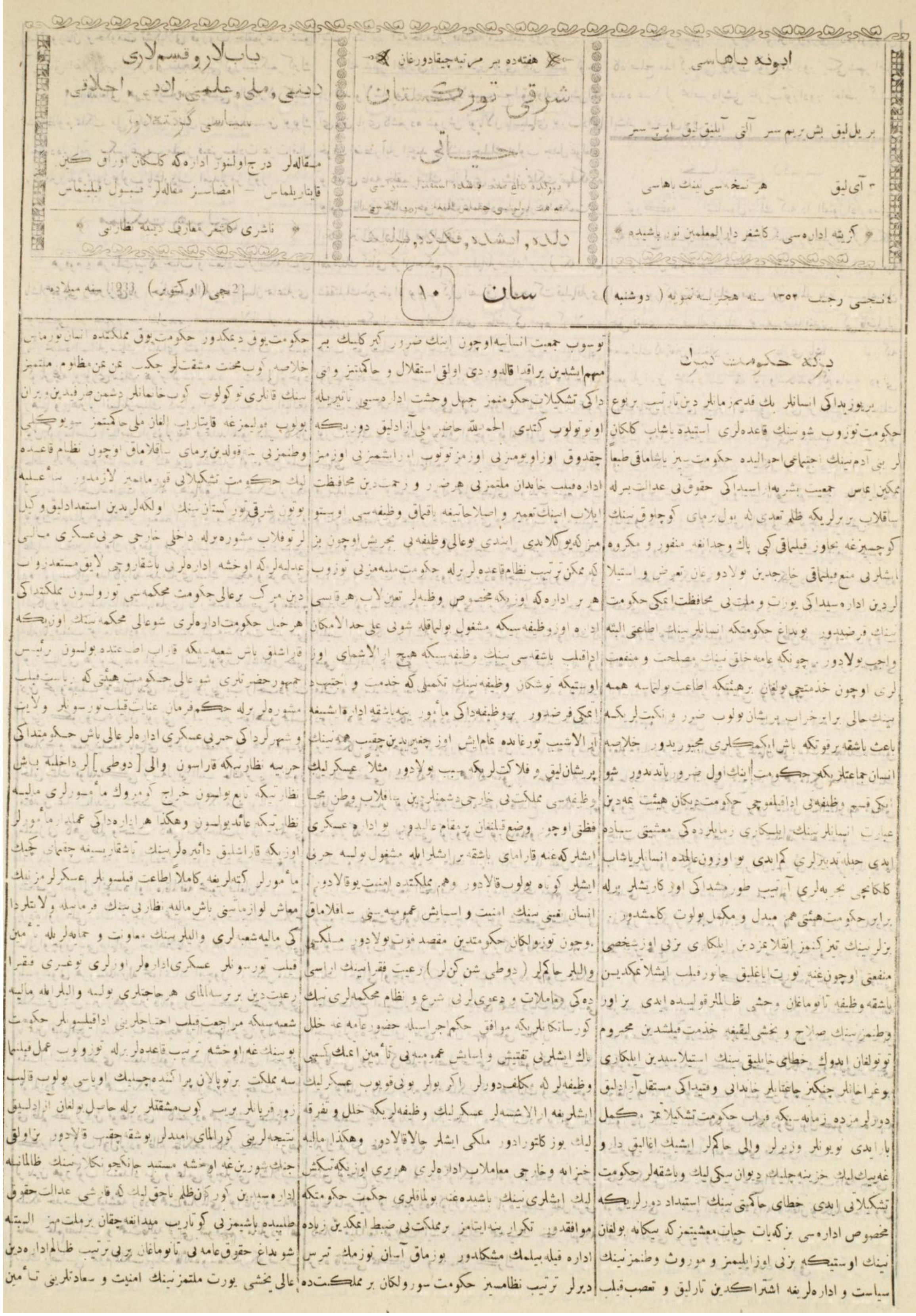

ابونه باهاسی

بر یللیق بش یریم سر آلتی آیلیق لیق اوچ سر

۳ آیلیق هر نسخه سی نینك باهاسی

کزیته اداره سی : کاشغر دار المعلمین نو باشیده

هفته ده بیر مرتبه چیقادورغان

شرقی تورکستان حیاتی

دللده، انشده، فکرده، فعلده

باب لار و قسم لاری

دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی کورنه لاری

مقاله لر درج اولنور اداره گه کلکان اوراق کیین قایتاریلماس — امضاسز مقاله لر قبول قیلینماس

ناشری کاشغر معارف دینیه نظارتی

٤ نجی رجب ١٣٥٢ سنه هجریه نبویه (دوشنبه) سان ١٠ 2 نجی (اوکتوبر) 1933 سنه میلادیه

بزگه حکومت کیرك

قىلادورغان برحكومت تشكيلاتى قوروب خلقمزغه شو
آزادلىق انقلابى نىنك ثمره و نتيجه‌لرينى كورستمكيمز كيرك
انشاالله تعالى هر بر ايشلرميز يخشى حالتلرده كايب
شو مظلوم مملكت ملى آزادلىق آفتابى نىنك ضياسيدين بويوك
استفاده‌لر ايتر بيكس غريب ملتمز فيض سعادت عزت اقبال
بايلاقلريده ممنون بولوب ياشارديب اميدلرمز زور .

مملكت رهبرلرى

هر قوم و هر ملت نينكه حيات و سعادتلريكه يول
باشلاغوچى رهبرلرى بار حيات ميدانلريده انسان جماعتلرى
يولباشچى‌سيز هيچ بر حركتلريده كمياب بولالماسلر ديبا
تأريخده انسانلرنينك ابتداى نشوتيدين باشلاب تا شو
كونلرغچه يريوزى نينك هر بر گوشه‌لريده كوب عالى وجود
رهنما و رهبرلر انسانلرنينك دنيا و آخرت سعادت اقباليغه
يول كورساتيب انسانيت اردولريغه قوماندانلىق قيلب كلكان
حاضرده هم عالم بشريتده كته يول باشچيلر اوز وطن ملت
لرى نينك بخت سعادتلريكه رهنماليق قيلب مملكتلريكه
بويوك خدمتلر قيلماقدالر پيغمبران كرام و حكماء كاملين و
علماء راسخين بويوك روحلى مردلرنينك انسانيت دنياسى
ده كورستكان فداكارانه خدمتلرى نينك نتيجه و ثمره‌لرى
آشكار بولوب بلندشانليك نامليرى تأريخده تقديس و تعظيم
ايله يادقيلنب تورماقدادور . مستبد كهنه حكومت شرقى
توركستانى هر توغريده ايزيب انسان بولوب ياشاماق حقى
دين محروم قيلب توتقان ايدى آشينى توزينى يب راحت دولت
لرينى كوروب تورغان يورتنى برقدر خيرخواهليق قيلب
اصلاح و تعمير قيلشغه باقماى بوتون مقصدلرى هر وجه‌له
خلق نينك قوليداكى نرسه‌لرينى اليب خالته‌لرينى تولدور
ماقدين عبارت ايدى شخصى غرضلركه مانع بولماسون ديب
ملتمزنى كاهى ظلم وحشت كاهى مكر حيلتلر ايله باشلرنى
ايلاندوروب تفرقه پريشانليقده قالدوروب هر كيم اوز
شخصى احوالى ايچنده اواره قالماقغه مجبور قيلغان ايدى نه
يرده اوز ملتى نينك آرچوق غمينى يب يورت نينك صلاح
حالى اوچون سعى قيلماقنى خواهلاغان بر رهبر نينك خبرينى
بلسه شونى هر وسيله برله محو ايتماك اوچون كوشش قيلب
مملكتنى باش‌سيز رهبرسيز قالدوروب شخصى غرضلرينى
تأمين قيلماقچى ايديلر ينه شونچه قرا اجتهادلرى برله نجيب
ملت اراسيده فطرى استعدادليق رهنمالر يوقالماى اخيرقى
كونلرده غيرت و همت ايكه‌لرى بولغان مردلر چقيب يورت
نى ظلم خطرلردين قوتقازدى كاشغرده هم يخشى علماء و
كبراءلر كوب اوللرده ظالم جانكجونكلارنينك انتريقه
لريدين هوركوب استعداد ملى و علمى كوچلرينى ايشلاتيب
ملتكه خدمت قيلشقه زياده همت قيلالماى تورغان بولسه‌هم
حاضر علم فضيلت و همت عاليه لرينى شو مهم زمانلرده الله
نينك رضاسى عموم مملكت نينك فائده و سعادتلريكه صرف
ايتيب انشاءالله كته خدمتلر قيلشقه مستعد دورلر :

الته شهر انقلابى باشلانغاندين بارى ختن اقسو كوچار
يار كند ولايتلريده امنيت برلاشيب تنچليق بولدى بش الته
آى دين بارى كاشغرده شورش توپالان باسيلماى يورت دائما
خوف اضطرابلر ايچند پراكنده‌چيليك بولوب جدل غوغالر
توكاماى عامه خلقمز نينك حاللرى پريشان مملكت تهلكه‌ده
بولوب قالدى جناب حق نينك نه اراده‌سى بار نه حكمت بار
ايكان بيز انى ادراك قيلالمايمز .

الله نينك كتابى قران حكيمده مسلمانلرنينك بربرلريكه رحم
شفقتليك خيرخواه بولوب كمال اتفاق برله حركت قيلماقلرى
اوچون حكم ارشاد بولغان ايدى حاضرگى مهم كونلارده
جناب حق نينك بزگه احسان قيلغان اختيار عزت مملكتلرينى
اوزجايده صرف ايتيب برو بزكه مشفق مهربان بولوشوب
مملكت نينك همه اهل اسلامى كمال خلوص اتفاق برله عموم
يورت نينك حالى يخشى بولماق اوچون قولغه قول توتوشوب
تنهاى حركت قيلماقيمز لازم ايدى افسوسكه مسلمانلر
قرينداشليق تويغوسى برله عمل قيلماى شونداغ مهم نازك
وقتلرده بعضلرى عسكر بولدوم غازى بولدوم ديب اوز مسلمان
برادرلريغه ظلم و زورلوق كورساتيب ناحق حركتلر قيلماقدا
صولت و غيرت كورساتادورغان يرده قاچيب يوروب احمق
چيليك كورساتمكده‌دور قالغانلرى بربريكه خصومت اختلاف
قيليب ارزيمكان بر ايشلر اوچون زحمت اذيت يتكورمك كه
سعى قيلماقدا بورونقى بر عداوت شخصى غرضلر برله وز
ملت و قرينداشلريغه بد خواهلق قيلماق حركتيده بولماقدا
دور آه بونه ديكان بيهوده‌چيليكدور عموم مملكت شونداغ
بر مشكل اغير احوال كوچوروب تورغان بر زمانده اوشاق
توشك شخصى ايشلركه قاراب همه‌كه تعلق بار مهم ايشلردين
غافل اهتمام‌سيز تورماق يورت اوچون قانداغ تهلكه مهم
حادثه‌لركه سبب بولوشى كورونوب تورمامدور .

اينك اوچون عموم يورتمز نينك علما و كبر اسيله عقل ديانت
و درايت صاحبلريغه التجا قيلامزكه زمان نينك مهم ليكى نى
توشونوب عاقبت نى اويلاب بارچه‌مز اوز شخصى ايشلرمزنى
قويوب توروب هر كون هر ساعت بربركه توقلاشيب يورت
نينك احوالى اوچون كينكاش و مشوره‌لرده بولوب مملكت
نينك صلاح امنيتلريغه بك جدى همدردليك ممكين سعى
اجتهادلرده بولماق ايدى زمان مهم خلق حيران
هر قايسى يورتداكى علم و فضل صاحبى عقل نفوذ قدرت ايكه
سى بولغان ذوات كرام عامه مملكتكه رهبرليك و خيرخواه
ليك قيليب كچه كوندوز فكر مذاكره حركتده بولماقى بك
كيرك فرض عين بولدى

خلق بو مداغ پريشان الم زده كونكلى سياه بر طرفده اوروش
غوغا ماجرالر بو حالتلرده كوزلرمزنى تازه اچيب عقل مزنى
كاملاً ميدانغه قويوب ايشلاماسك همه‌نينك خطر تهلكه
لرده قاليشى ممكين اويغانماق كيرك

ينكى شهر برنچه كونلردين بارى گاه اوروش
گاه صلح مذاكره‌سى بولوب تورماقدادور ينكى شهر اطرا
فيده عسكرلر محاصره ايشنى بجريب تورادور حاضر كته
ايشلر بولغانى يوق .

خارجى دنيا

توركيه استانبول نينك كته دار الفنون اداره‌سينى
ينه اصلاح قيلب شعبه‌لرنى بك مكمل روشلركه كريتكان
لر بولردين علوم عربيه اسلاميه اوچون ايريم كامل بر شعبه
ايريب توركيه نينك اينك اقتدارليق عالملريدين اسماعيل
حق افندى شرف الدين بك يوسف ضيا افندى كبى فاضللر
معلمليككه تعين قيلنغان . غازى پاشا توركيه
مبعوثلريدين محمود بك ايله كوروشكانده كيرمانيه دولتى
نينك باش وزيرى هيتلر مصطفى غازى بزنينك زمانمز نينك
بويوك كامل آدملرى نينك ايلكارى صفيده تورادور بو
اورونى اكا تاريخ طرفيدن بريلكان بر حق ديكان

كوچرش روماينا تابعى كوستنچه علاقه‌سيده
ياشايدورغان ۹۰۰۰۰ توركلرنى اناطوليغه كوچريب اليش حقيده
توركيه روماينا حكومتلرى اراسيده كيليشو بولغان ايمش .

خطاى مملكتيده شانكخى دين كلكان خبرلرده
خطاى ايچيده يرتيراب خانكخو درياسى تاشيب اليك مينك
آدم هلاك بولغان نچه مليون خانه‌لر وطن‌سز اچ ويران بولوب
قالغانلار . پيجين دين كلكان خبرلرده ياپونيه برله خيطاى
اراسيده كته جنكلر بولوشى كوتولادور .

مهم بلديريش تمام اهل اسلام برادرلرمزغه
معلوم قيلورمزكه جناب غازى عثمان على بيك سپاهلك باشليق
لوچانك تنچانك قتارلق جميع حربى هم ملكى حكومت نينك
اولوغ كشيلرى نينك اتفاق برلن قلنغان تكليفلريغه موافق
جناب امير مظفر والمنصور امير عبدالله شاه منصور صاحب
يار كندين اون ايكى مينك قهرمان فدائى لشكرلر ايله يونغه
چقدى آز كونده كاشغركه شرف الورلر .
مذكور عسكرلرنينك تامينياتى خزانه طرفيدين بريلادور
فقرادين هيچ نرسه النمايدور ديب ختن حربى اداره‌سى .

(اعلان) كاشغرده‌غى ختن حربيه اداره‌سى
طرفيدين جميع فقرالرغه و بوتون حكومت منصبدارلريغه
خواه عسكر خواه باشقه همه كشيلرغه معلوم بولورمزكه ختن
حكومت اسلاميه‌سى حقنده بعضى انكلاشماوچليقلر سببلى
بولغان واقعه‌لر توغرسنده تشويش لانيب هر تورلى اويلا
يدورغان كشيلرنينك فكرينى انكلادوق بول خصوصده كهنه
ايشلرنى عامينى قطعاً عفو عمومى قلدوق ديب
ختن حكومتى نينك عام و كيلى شيخ الاسلام ثابت داملا حاجى .

قولغه الندى اقسو آباد ده ۲۳ داه قاچقان تونكانلر جابدوق
آط ياراغلرى برلن توتولدى .

سر محرر قوتلوغ شوقى

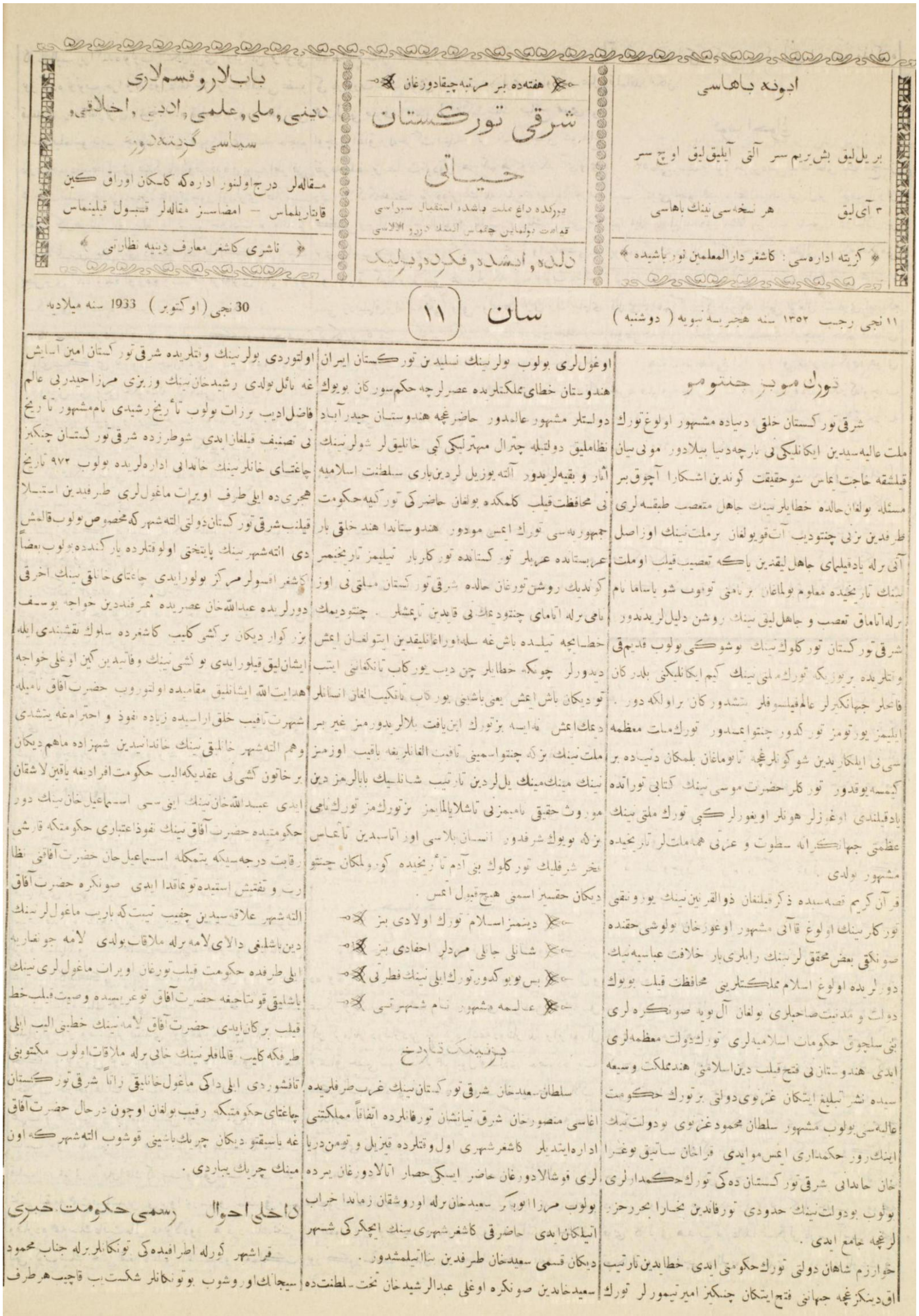

ابونه باهاسی

بر یل‌لیق بش یریم سر آلتی آیلیق‌لیق اوچ سر

۳ آی‌لیق هر نسخه‌سی نینك باهاسی

« گزیته اداره‌سی : کاشغر دار المعلمین نور باشیده »

« هفته‌ده بر مرتبه چیقادورغان »

شرقی تورکستان حیاتی

یورکده داغ ملت باشده استقبال سوداسی
قیامت بولمایین چقماس انسلا دررو الالاسی

دلده، ایشده، فکرده، برلیك

باب‌لار و قسم‌لاری
دینی، ملی، علمی، ادبی، اخلاقی، سیاسی گزیته‌دور

مقاله‌لر درج اولنور اداره‌گه کلگان اوراق کین قایتاریلماس — امضاسز مقاله‌لر قبول قیلینماس

« ناشری کاشغر معارف دینیه نظارتی »

۱۱ نجی رجب ۱۳۵۲ سنه هجریه نبویه (دوشنبه)

سان ۱۱

30 نجی (اوکتوبر) 1933 سنه میلادیه

تورك موبز جنتومو

شرقی تورکستان خلقی دنیاده مشهور اولوغ تورك ملت عالیه‌سیدین ایکانلیکی‌نی بارچه دنیا بیلادور مونی بیان قیلشقه حاجت ایماس شو حقیقت کوندین اشکارا آچوق بر مسئله بولغان حالده خطایلر نینك جاهل متعصب طبقه‌لری طرفدین بزنی چنتو دیب آت قویولغان بر ملت نینك اوز اصل آتی برله یاد قیلمای جاهل لیقدین یا که تعصب قیلب او ملت نینك تاریخیده معلوم بولماغان بر نامنی توقوب شو یاساما نام برله اتاماق تعصب و جاهل لیق نینك روشن دلیل لریدندور شرقی تورکستان تورکلوك نینك بوشوگی بولوب قدیم‌قی وقتلریده بر بویکه تورك ملتی نینك کیم ایکانلیکنی بلدرکان فاتحلر جهانگیرلر عالم فیلسوفلر یتشدورکان بر اولکه دور . ایلیمز یورتومز تورکدور چنتو ایمسدور تورك ملت معظمه سی‌نی ایلکاریدین شوکونلرغچه تانوماغان بلمکان دنیاده بر کیمسه یوقدور تورکلر حضرت موسی نینك کتابی توراتده یاد قیلندی اوغوزلر هونلر اویغورلر کبی تورك ملتی نینك عظمتی جهانگیرانه سطوت و عزتی همه ملتلر تاریخیده مشهور بولدی .
قرآن کریم قصه‌سیده ذکر قیلنغان ذوالقرنین نینك یورونقی تورکلر نینك اولوغ قاآنی مشهور اوغوزخان بولوشی حقنده صونکقی بعض محققلر نینك رایلری بار خلافت عباسیه‌نینك دورلریده اولوغ اسلام مملکتلرینی محافظت قیلب بویوك دولت و مدنیت صاحبلری بولغان آل بویه صونکره لری بنی سلجوق حکومات اسلامیه‌لری تورك دولت معظمه‌لری ایدی هندوستان نی فتح قیلب دین اسلامنی هند مملکت وسیعه سیده نشر تبلیغ ایتکان غزنوی دولتی بر تورك حکومت عالیه‌سی بولوب مشهور سلطان محمود غزنوی بو دولت نینك اینك زور حکمداری ایمس‌مو ایدی قراخان ساتیق بوغرا خان خاندانی شرقی تورکستان ده‌کی تورك حکمدارلری بولوب بو دولت نینك حدودی تورفاندین بخارا بحر خزر لرغچه جامع ایدی .
خوارزم شاهان دولتی تورك حکومتی ایدی خطایدین تارتیب اق دینکزغچه جهانی فتح ایتکان چنگیز امیر تیمورلر تورك اوغول لری بولوب بولرنینك نسلیدن تورکستان ایران هندوستان خطای مملکتلریده عصرلرچه حکم سورکان بویوك دولتلر مشهور عالمدور حاضرغچه هندوستان حیدرآباد نظاملیق دولتیله چترال مهترلیکی کبی خانلیق‌لر شولرنینك آثار و بقیه‌لریدور آلته یوزیل لردین باری سلطنت اسلامیه نی محافظت قیلب کلمکده بولغان حاضرکی تورکیه حکومت جمهوریه‌سی تورك ایمس‌مودور هندوستاندا هند خلقی بار عربستانده عربلر تورکستانده تورکلر بار تیلیمز تاریخمز کوندیك روشن تورغان حالده شرقی تورکستان ملتی‌نی اوز نامی برله اتامای چنتودیماك نی قایدین تاپشلر . چنتودیمك خطایچه تیلده باش‌غه سله اوراغانلیقدین ایتولغان ایمش دیدورلر چونکه خطایلر چن دیب یورکاب تانکغانی ایتب تو دیکان باش ایمش یعنی باشینی یورکاب تانکیب الغان انسانلر دیمك ایمش نهایت بز تورك ابن یافث بلالریدورمز غیر بر ملت نینك بزگه چنتو اسمینی تاقب الغانلریغه باقیب اوزمز نینك مینك مینك یل لردین تارتیب شانلیك بابالرمز دین موروث حقیقی نامیمزنی تاشلایالمایمز بز تورکمز تورك نامی بزگه بویوك شرفدور انسان بلاسی اوز اتاسیدین تاغاس بخر شرفلیك تورکلوك بنی آدم تاریخیده کورولمکان چنتو دیکان حقیر اسمنی هیچ قبول ایمس .

دینمز اسلام تورك اولادی بز
شانلی جانلی مردلر احفادی بز
بس بو بو کدور تورك ایلی نینك فطرتی
عالمه مشهور نام شهرتی

بزنینك تاریخ

سلطان سعیدخان شرقی تورکستان نینك غرب طرفلریده اغاسی منصورخان شرق تیانشان تورفانلرده اتفاقاً مملکتنی اداره ایتدیلر کاشغرشهری اول وقتلرده قیزیل و تومن دریالری قوشالادورغان حاضر ایسکی حصار آتالادورغان یرده بولوب میرزا ابوبکر سعیدخان برله اوروشقان زماندا خراب ایتیلکان ایدی حاضرقی کاشغرشهری نینك ایچکرکی شهر دیکان قسمی سعیدخان طرفدین بنا ایتیلمشدور .
سعیدخاندین صونکره اوغلی عبدالرشیدخان تخت سلطنتده اولتوردی بولر نینك وقتلریده شرقی تورکستان امین آسایش غه نائل بولدی رشیدخان نینك وزیری میرزا حیدر بی عالم فاضل ادیب برزات بولوب تاریخ رشیدی نام مشهور تاریخ نی تصنیف قیلغان ایدی شوطرزده شرقی تورکستان چنگیز چاغتای خانلری نینك خاندانی ادارلریده بولوب ۹۷۲ تاریخ هجری‌ده ایلی طرف اویرات ماغول لری طرفیدین استیلا قیلنب شرقی تورکستان دولتی التته شهرگه مخصوص بولوب قالمش دی التته شهر نینك پایتختی اولو وقتلرده یارکندده بولوب بعضاً کاشغر اقسولر مرکز بولورایدی چاغتای خانلقی نینك اخرقی دورلریده عبدالله خان عصریده سمرقندیدن خواجه یوسف بزرکوار دیکان بر کشی کلیب کاشغرده سلوك نقشبندی ایله ایشانلیق قیلورایدی بو کشی نینك وفاتیدین کین اوغلی خواجه هدایت الله ایشانلیق مقامیده اولتوروب حضرت آفاق نامیله شهرت تاقیب خلق اراسیده زیاده نفوذ و احترامغه یتشدی وهم التته شهر خانلقی نینك خاندانیدین شهزاده ماهم دیکان بر خاتون کشی‌نی عقد یکه الیب حکومت افرادیغه یاقین لاشقان ایدی عبدالله خان نینك اینی سی اسماعیل خان نینك دور حکومتیده حضرت آفاق نینك نفوذ اعتباری حکومتکه قارشی رقابت درجه سیکه یتمکله اسماعیل خان حضرت آفاقنی نظارت و تفتیش استیده توتاقدا ایدی صونکره حضرت آفاق التته شهر علاقه سیدین چقیب تبت که باریب ماغول لر نینك دین باشلیغی دالای لامه برله ملاقات بولدی لامه جونغاریه ایلی طرفده حکومت قیلب تورغان اویرات ماغول لری نینك باشلیق قونتاجیغه حضرت آفاق توغریسیده وصیت قیلب خط قیلب برکان ایدی حضرت آفاق لامه نینك خطینی الیب ایلی طرفکه کلیب قالماقلر نینك خانی برله ملاقات اولوب مکتوبنی تاپشوردی ایلی‌داکی ماغول خانلیقی زاتاً شرقی تورکستان چاغتای حکومتیکه رقیب بولغان اوچون درحال حضرت آفاق غه باسقنچی دیکان چریك باشینی قوشوب التته شهرگه اون مینك چریك یباردی .

داخلی احوال — رسمی حکومت خبری

قراشهر کورله اطرافیده‌کی تونگانلر برله جناب محمود سیجانك اوروشوب بو تونگانلر شکست یب قاچیب هر طرف

كه تاراليب پراكنده بولوب كتكان ايدى بولردين بر كوبى
يور كوده توتوب جزا بريلادور غانغه جزا بريب باقيسى عفو
قيلندى يته قالغانلرى باشقه يافده قاچيب يوروب خلق نى
باسيچ قيلماسون ديب جناب رئيس جمهور غازى نياز حاجيم
غازى محمود سيجانك لى عسكر بله او طرفده قويوب اطرافنى
محافظت قيلب يورتنى تيچ لاتماق اوچون اولرى اطلاتيب
چقيب كمال هوشيارليق برله يوللردين خبراليب تورماقدالر
بو تونكانلردين بعضلرى دونكخاننك طرفكه يوزلاتيب
بعضلرى انده بونده اواره بولوب همه فرقه لرى ايكى اردو
عسكرلرى اراسيده محاصره قيلنب ايش بتمكده دور .
تورفان پيچان طرفلرداكى كاسلين اوستيكه اورومچيدين
خطاى عسكرى توسوت چقان ايدى رئيس جمهور غازى
اورومچيداكى يكى حكومتكه كونكسى [فرمان] بيريب
كاسلين نينك ايشينى اوزلرى تجريب معامله نى بترشلرينى
بلدورديلر حاضر كاسلين كنسو طرفكه يولاتيب كتدى .
انشاءالله مملكت ايندى كامل انتظام و امنيت دورلريكه
كريب سياسى اجتماعى حاللرمز اوچون اصلاح و ترتيبات
بيرلشتورمك كه فرصت كلمكله خلقمز ملى آزادليق غه
موافق اچوق كونلر كورسه لر كيرك .
ينكى شهردين ٥ نجى رجب سه شنبه كونى ينكى
شهردين ١٥٠ چه تونكان فرقه سى چقيب دولتباغده خلق
نينك اولاغ حيوانلرينى اليب كتيب تورغانلريده جناب
لوجانك چيك آخوند عسكرلريله باريب ايكى ارادة آتيشو
بولوب تونكانلردين بكرمه قدر تلف بولوب اون نفر عسكر
لرى اسير ١١ دانه ملتيق ٤ آط غنيمت الندى باقيسى ينكى
شهركه قاچديلر بو محاربه ده بر نفر شهيدمز بار ايدى .

اتفاقلق و نجاتلق

خداوند كريم مسلمانليق نينك توب قانون اساسى بولغان
قرآن مجيدده اهل اسلام نينك اتفاق و اتحاد برله حركت
قيلمالرى اوچون كوب تأكيدلر برله امرلر قيلب اختلاف
نينك ضرر و نتيجه لرينى بيان ايتدى حديث سنت نبويه
لرده مسلمانليق نينك جماعت مسلمين غه خيرخواه بولماقدين
عبارت ايكانليكى بيانله همه مسلمان برجان و برتن ديك
بولوب اسلام نينك عمارتينى رخنه سيز مضبوط و مستحكم
قيلماق اوچون وصيتلر قيلندى بولر معلوم دين اسلام نينك
حكم و بويروقى بونداغ بولغان حالده بزلر اتفاق اورنيغه
اختلاف خيرخواهليك اورنيغه بدخواهليك اسلام نينك
عزت و عمارتينى برابر تعمير قيلش اورنيغه الى برابر رخنه
ساليب بوزماقغه سعى قيلب هر قيسمز اوز نفسيمز كه خدمت
قيلب اوز عمرنى تأمين اتمك كه نيت و سعى قيلب كوب نينك
بختى ايليغه همت قيلشدين بى پروا تورساق حاضرقى مهم
وقتلرده همه نينك عاقبت حالى نه بولادور هر فرد نينك بختى
لبنى كوب نينك بختى لقيغه باغليق ايكان دور مملكت

شونداغ پريشان اغير حاللر كوچوروب تورغانده عقل ادارا
كى باريورت نينك هوش و درايت ايكه لرى نه اوچون عقل
همتلرينى صرف اتمايدورلر مملكت نينك اصلاح عمومى سى
اوچون اتفاق برله حركت قيمايدورلر مسلمانچلق شونداغ
تفرقه چليقدين عبارتمودور هر كيم هر بولونكدا آى واى
ديب فلاكتكه منتظر بوره ويرمك ايله اش بترمو يالك تورت
كشى بر بركه صلاح حال اوچو غلب بر نينك سوزينى بنه
برى راست توغرى بولسه مو ردقلب مجرد اوز شخصى نى
رو وا ايتماق كهنه برنى مينى غرضلريكه تابع بولوب باشقه سينى
رد قيلماق برله يته نحى اولقى خوى عادتلرنى ترك ايلماى
كونكللرده غش و كيرنى محكم سافلات تورماق نينك زمانى
نى مودور يورت ملت نينك صلاحى جماعت مسلمين نينك
تفرقه و پريشانلقدين نجاتى اوچون همت قيلماق ديمز نينك
ركن اعظمى بولغان حالده مسلمانمز مسلمان ديب اسلام و
شنى چقاريب عامه مسلمانلر نينك پراكنده چليكدين نجاتى
اوچون خلوص اتفاق برله سعى ده بولماساق بزنينك حقيقتاً
مسلمان جماعتيدين بولماقيمز معلوم عاقبتمز هم معلوم اكر دل
لرمزنى نفسانيتدين تازلاب عمومى احوالمز توزولوب
يورت ملت نينك سعادت و اسايشى اوچون خالصانه سعى
ايتسك انشاءالله همه ايشلرمز اونكلانادور فقط مونينك
اوچون خصوصى غرضلردين كونكل نينك پاكلغى له اتفاق
خلوص ديكان براغ غه كيرك .
آلتاى خبرى غازى شريف خان نينك آلتايده
قوت انتظامى نك بختى روشلرده كرملكده دور آلتاى قزاق
لرى تمام قوراللق عسكردين عبارت بولغانلريغه علاوه
شريف خان اون ايكى مينك تعليم و تربيه ليك منتظم عسكر
كه مالكدور حاضرده جوچك ايالتى هم شريف خان طرفيدن
ضبط قيلنغان خبرى تأكيدلندى جوچك نينك خلق اكثريله
قزاق بولوب اورومچى نينك اطاعت و اداره سيدين خارجده
قالغان ايدى .

خارجى خبرلر

بويوك حرب عموميدين كين فرانسه نينك ورساى شهر
ده بولغان قرارلركه بناءً كرمانيه حكومتى زياده قورال و
عسكر توتماسليق غه مجبور قيلنغان ايدى شوندن بر نچه يل
كين كرمانلر دولتلردين نچه كره باشقه دولتلر ايله برابر قورال
توتماق حقينى سوراسه لرهم قبول بولمادى حاضرده ينه
كرمانيه حكومتى قورالده مساوات حقى نى طلب ايلاب
انكلترا حكومتى طرفيدين قبول قيلنغان لكن فرانسه تخى
قبول اتماى توماقدادور .
مانجوريه يابونيه روسيه صاويت دولتلرى نينك
مانجوريه علاقه لريده سالغان تيمور يوللرى بار ايدى حاضر
بو تيمور يول توغريسيده يابونيه روسيه اراسنده اختلاف
يوز كورساتيب بوندن روسيه نينك حقينى قلغه صاتيب

آلماق اوچون ايكى حكومت وكيللرى اراسنده مذاكره
قيلماقدا ايكان .

كوبا احوالى

٥٢ نجى سپتمبر كوبا جزيره سى نينك حالى تك تنچ سز
لنيب كتدى خلق همه يراغلانماقدا قوراللر كوب اروان
بها ايله ساتيلماقدادور مثلاً بر دانه ملتيق ٤ دوللار بر
پوليموت ٤٠ دوللار ايكان حاضرده شمالى امريكه حكومتى
كوباغه زور اوروش كيمه لرينى يباريب ساحللرنى محاصره
قيلدى و هم كوباداكى امريكه تابعى بولغان كشيلرنى امريكه
فلوطى غه يانى ساحل غه يقيلمالرى اوچون حكم قيلندى
هوا تجربه سى ١ اوكتوبر مسكووده هوائى
تجربه قيلماق اوچون بر كته بالون طيار قيلب ايكيزكه اوچوب
١٩٠٠٠ متر يوقارى چقان اول كرمانيه ده بونداغ تجربه
قيلب ١٦٢٠١ متر و ايكيزليك كه چقان ايدى .
خطاى ٢ اوكتوبر خطاى ده ماليريا [بزگك]
كسلى تاراليب قنجانك ديكان بر شهرده ٥٠٠٠٠ آدم اولكان .
امريكه ٣ اوكتوبر واشينكتون شمال
امريكه مملكتيده ايشسيزلر نينك عددى كوپايب كتكاندين
امريكه جمهوريتى نينك حكومتى ايشسيز خلق غه ياردم
اوچون ٧٠٠ مليون دوللار بركن .

تكلاماكان مشهور اسوج سياحى دوقتور
هيدين يازادوركه تكلاماكان چوللرى نينك اورنيده اول
آبادزمينلر شهر ولايتلر بار ايدى لوب نور سوى يوتكا
ليب شمال غه ايب كتكن بو يرلر بيكار بيابان بولوب قالغان
ايكان حاضر ينه لوب نينك سوى اولقى جايغه جنوب طرفغه
اقماقغه باشلابدور شوندين استفاده قيلب تكلاماكان چول
لرنى اولقى آبادليك باشيليكلارغه تبديل قيلماق ممكين
بو نينك اوچون هيدن اوزى تكلاماكان نى كورمك كه
كلور ايميش .
يولسيز آط چاپمايكير سه شنبه كونى برطاقم
عسكر اوستنك بوى دين آطلرينى عيدگاه طرفيغه چاپيب
اوتكانده دورغه بيك سراى نينك الديدا بر ياش بالا آطلر
نينك اياغ آستيدا قاليب آغز و بورونلرى قان غه بويه ليب
قالدى محترم مجاهد عسكرلرمزغه التماس قيلامزكه آدم
كوپچيليك يرده آطلرينى آهسته چاپتوروب پوش پوش كامه
سينى زياده ايتوب مرحمت قيلسونلر محمد على افندى
ينكى شهر ايكى اوچكوندين بارى ينكى شهردين صلح
اوچون چقان خطلركه بناء شهردين ايكى نوبت وكيللر
چقيب سوزلشديلر لكن نتيجه معلوم اماس . بو كون
دوشنبه دولتباغ طرفيكه بر فرقه تونكانلر چقيب برمونچه
قوى كالارنى هيداب تورغاندا عسكرلر باريب آتيب برنچه
تونكانلر اولوب قاچتى ماللرقوتقاريلدى مدير توتلوغ شوقى